

Naročnina lista: --
 Celo leto . . . K 12.—
 Pol leta . . . 6.—
 Četrť leta . . . 3.—
 Mesečno . . . 120
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petivrstice
 večkratnih oznanilih
 -- popust.
"Straža" izhaja v po-
deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravitelstvo: Maribor
 Slovenska ulica 5. — Telefon 41. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Nemčija sprejela vse Wilsonove zahteve.

Nemška vlada je dne 12. oktobra odgovorila na Wilsonova vprašanja sledeče:

• Odgovarjajoč na vprašanja predsednika Združenih držav Severne Amerike izjavlja nemška vlada sledeče: Nemška vlada je sprejela točke, katere je označil predsednik Wilson v svojem nagovoru dne 8. januarja in v svojih poznejših nagovorih kot podlago za trajen mir. Namen pogovorov, ki bi se naj uvedli, bi zgolj bil ta, da se glede praktičnih posameznosti njih uporabe doseže sporazum.

Nemška vlada smatra, da se bodo tudi vlade držav, ki so zvezane z Združenimi državami, postavile na podlago izjav predsednika Wilsona.

Nemška vlada se sporazumno z avstro-ogrsko vlado izjavlja za pripravljena, da v svrhu dosege premirja ugotovi predlogom predsednika, glede izpraznjenja zasedenega ozemlja. Ona prepušča predsedniku, da potrebuje ukrene glede sestanka mešane komisije, katera bi imela nalogo, da ukrene potrebne dogovore glede izpraznjenja.

Sedanja nemška vlada, ki je odgovorna za ta mirovni korak, je sestavljena na podlagi pogajanj ter v sporazumu z veliko večino nemškega državnega zbora. V vsakem svojem dejanju, opirajoč se na voljo te večine, govori državni kancelar v imenu nemške vlade in nemškega naroda.

Pred mirovnim kongresom.

Vsa poročila iz Berolina soglašajo v tem, da bo Nemčija odgovorila ugodno na Wilsonova vprašanja, oziroma sprejela njegove nove pogoje. Smemo torej opravičeno pričakovati, da bo sklenjeno v najkrajšem času splošno premirje, na kar bodo sledila mirovna pogajanja. Angleški minister zunanjih zadev Balfour je izjavil, da za Božič 1918 svetovni mir sicer še ne bo podpisan, toda bojev takrat ne bo več.

Mnenje v Berolinu.

Iz Berolina javljajo dne 10. oktobra: Razgovori o Wilsonovi noti so se začeli takoj včeraj in sicer se se vodili v takozvanem vojnem svetu, ki sestoji iz državnega kancelarja, podkancelarja Payerja, treh dr-

žavnih tajnikov: Scheidemann, Groeber in Erzberger, in iz podpredsednika pruskega državnega ministrstva dr. Friedberga kot zastopnika nacionalnih liberalcev. Pri tem so bili navzoči tudi zastopniki najvišjega vojnega vodstva, posebno Ludendorff. Na sodelovanje Ludendorffa, kot glavnega zastopnika stare politike, polaga levičar umljivo posebno važnost. Treba že vnaprej preprečiti namen, ki bi utegnil obstojati v tem, da bi se zvrnila na sedanjo demokratično vlado krivda za morebitne neugodne mirovne pogoje. Sicer je pa dovolj znano, kaj je bila gonilna sila zadnjega mirovnega koraka, tako, da vojaškim silam pozneje ne bo mogoče, da bi zvrnile odgovornost na demokracijo. Odgovor, ki se bo dal Wilsonu, bo morda že jutri znan. Ni nikakega dvoma, da bo omogočil daljina pogajanja. Wilsonovemu vprašanju, če sorojme nemška vlada vseh 14 točk, se pritrdi. Tudi na vprašanje o izpraznitvi zasedenega ozemlja se utegne v sporazumu z vojaškimi avtoritetami odgovoriti pritrdilno. Pot do miru se odpira!

Pred ločitvijo.

Dunajska „Arbeiter-Zeitung“ piše: „Wilson izjavlja, da za sedaj ne misli odgovoriti na avstro-ogrsko noto. Kaj hoče predsednik s tem reči, ni mogoče uganiti in tudi nima smisla, da bi ugibali. Toda kaj bi pač mogel grof Burian odgovoriti, ko bi mu Wilson stavil vprašanje, ki je je stavil nemškemu državnemu kancelarju: Če e. in kr. minister govori „le za one sile, ki so do sedaj vodile vojno“, če torej govori za narode in ljudstva? Novi državni kancelar more, opirajoč se na večino državnega zbora, odgovoriti, da ne govori le v imenu cesarja, da govori in razpravlja v imenu nemškega ljudstva. Kaj bi mogel odgovoriti grof Burian? Tako vprašanje bi bilo za njega največja zadrega. Že tu se kaže prepada, ki zija med vladujočimi in narodi. Narodi ne vladajo sami, ampak so vladani, vladujoči niso poverljivi in izvrševalci ljudske volje, temveč samostojne sile, ki dobijo svojo oblast od zgoraj in ne od ljudstva. To pomanjkanje, zagrešeno po navadi, ki se ne da izkoreniniti in ki je utemeljena v dualistični ustavi, se je enkrat hvalilo kot prednost in so se naravnost bahali, da je v tej državi zunanja politika odvisna edino od krone. Sedaj pa postaja jasno in se občuti, kako zelo je organizacija te države v nasprotju z neizprosni zahtevami časa, ki zahteva demokracijo na vseh krajih. Nič naravnostnega ni torej, kakor da se pojavlja želja, postaviti v obeh državah vlade, ki bosta imeli ljudski značaj in ki izbriseta od monarhije madež, da je ljudstvo tukaj še vedno goljufano za pravice svojega prvorojenstva.

Kakor tudi gredo mnenja vseh narodov v Avstriji o bodočnosti narodnostne države narazen, ima-

jo vendar vsi interes na tem, da se proces ločitve izvrši tako, da bo vsak narod vstopil v samostojnost brez prevelikih izgub in brez prevelikih pretresljajev. Narazen pa morajo in tudi hočejo vsi: tudi o tem se ni več mogoče varati. Če in kako se zopet združijo, je danes, kakor čudno se to tudi glasi, drugo vprašanje. Prva potreba je, da se izvrši likvidacija narodnostne države na način, ki odpre vsem narodnim državam možnost razvoja. Bila bi brezdvomno velika korist, ko bi se ta zgodovinsko potrebna ločitev avstrijskih in ogrskih narodov izvršila na mirni in prijateljski način, ko bi tudi tu, mesto izreka sile, mogel stari prepričanje končati s sporazumom miru.

Kar se je zdelo včeraj še trdno, se danes ma je in vsak dan odkruši en kos avstro-ogrske državnosti. Proglašenje pravice, da more vsak narod do- ločiti svojo bodočo usodo prosto in brez upliva od zuna- j, bi bil neizogiben pogoj, da se obdrži ona zad- nja skupnost, ki bi izvirala iz gospodarskih dejstev.

Samoodločba narodov.

Krščansko-socialni poslanec in dunajski mestni svetnik dr. Mataja priobčuje pod gornjim naslo- vom v „Reichsposti“ članek, v katerem izvaja med drugim: Mi avstrijski meščani do sedaj nismo stali na stališču samoodločbe narodov; mnogi izmed nas nosijo še danes le nejevoljni to misel ali pa so se le na potu, da se ji prilagodijo. Živeli smo v drugi pravi ideji, namreč v ideji državne enakopravnosti, ka- teri se mora podrediti vsak posamezen narod in ka- terim upirati se, smo smatrali za veleizdajo. Zabe- lja se od nas velikanski preobrat misli in bedasto bi bilo, od nas zahtevati, da vržemo brez pomisleka od sebe pravne pojme naše mladosti.

Z danimi razmerami treba računati. Nihče si ne more domisljati, da bi bilo mogoče milijon nov in Romanov držati proti njih volji v dr- vezi, ki jo hočejo na vsak način zapustiti. da se pride polagoma in metodno iz starega na novega, je za vedno zamujena in mi se proti vsem konservativnim načelom, naenkrat na novo pot. Nevarnosti takega naenkratnega razvo- ja nam so popolnoma jasne. Dogodki se ne odigra- vajo le v svetu dejstev, temveč tudi v dušah in pre- tresljaj staropodedovanih utrjenih izročitev ne osta- ne brez posledic. Vendar ne smemo enkrat zagreše- ne napake ponoviti, temveč moramo najti v sebi moči, da nastopimo novo pot, najboljšo, ki jo moremo se najti.

Slovanski in romanski narodi zahtevajo sklen- jeno samoodločbo svojih narodov. Zahtevajo pravico da določajo svobodno o svoji državni pripadnosti in svojem notranjem redu. Bila bi res zaslepljenost, ko bi se hoteli avstrijski Nemci postavljati tem željam na poti.

LISTEK.

Čigav je Maribor?

(Dalje.)

Prof. Reichel je razdelil mariborska imena v sedem skupin: 1. patronimična imena, kjer je očetovo osebno ime postalo stalno družinsko ime (v nekaterih slučajih tudi materino). 2. Krstnemu imenu se doda ime po službi ali časti, ki potem ostane kot družinsko ime (n. pr. Richter). 3. Ime je nastalo iz obrti ali rokodelstva praočetovega; takih imen je v starem Mariboru zelo veliko (Lederer, Schuster itd.). 4. Ime je rodbini dala domovina, od koder se je priselila. Ta imena so posebno znamenita za našo stvar. V 13. in 14. stoletju nas srečavajo v Mariboru ime- na: Ulrik von Koschak in Koschacher (Košak se i- menuje vinogradniške parcele pri Mariboru), Jurij iz Slivnice, Cozaraep (Kozji rep je po Zahnu bil ne- ki gradič na Pohorju), Ulrik iz Selnice, Pavle iz Tr- čove (v. Teppsau pri Sv. Petru nize Maribora), Ilj iz Cirknice (Gill aus der Zirknitz, blizu St. Ilja v Slov. gor.), Jurij iz Hlapja (v. Kleping), Kamničar (Kamenčar), Wiszeiner (Svečina), Pesutler, Win- dischgraetzer (iz Slov. Grada), Jakob iz Razvanja (v. Rosswein), Adam iz Gomilice, Jurij iz Ljubljane, Urban iz Bistrice, Jurij od Save (1443) itd. Istotako se ponavljajo imena: Walh (Lah), Krapott in Krobati (Horvat), Čeh, Vindiš, Böhm, Ungerli, Krayner, Sachse itd.* Kdo more trditi, da so to bili sami rojeni Nemci? 5. Ime je nastalo iz lege in kakovosti rodbin- ske hiše (n. pr. Gregor am Graben). 6. Včasih so bile merodajne telesne ali duševne posebnosti in šege go-

* V tej skupini navaja Reichel tudi ime Mert Sysek od mesta Siska, kar pa ne bo resnično, mar- več je to pristno slovenski Žižek.

tove osebe, obleka, jed, pijača, orožje. N. pr. Kurzmann, Schwarz, Fröhlich* 7. V zadnjo skupino spadajo imena, ki so nastala iz šaljivih in zbadljivih pri- imkov, pa se sčasoma utrdila kot rodbinska imena (n. pr. Trinkauss).

Če po teh skupinah razvrstimo znana nam ime- na starih Mariborčanov in upoštevamo takratne okoliščine, izgubijo imena vso dokazno moč za določitev nemške narodnosti dotičnih oseb.

Pri krstnih imenih prve skupine so izločiti pred vsem vsa biblična in obekrščanska imena (Peter, Janez itd.). A tudi imena, ki zvene nemško (n. pr. Ulrich, Eberhard, Heinrich), ne dokazujejo veli- ko. Ta imena so bila takrat pač splošno v navadi: cerkvena oblast je bila pri nas nemška in Slovenec, ki je prišel v mesto, je kaj lahko dal svojemu otroku nemško ime, ker je to bilo „moderno“ in bolj imenit- no. Že ob času pokristjanjevanja so nemški misijo- narji slovenskim krščencem radi dajali nemška krstna imena in vendar dotičniki niso bili Nemci. Za čudo 1. 1305 in 1326 zasledimo med krstnimi imeni lepo slovensko ime Lu be z istotako slovenskim priimkom Cvetnik (Zvietnik).

Imena druge in tretje skupine istotako ne ozna- čujejo plemensko-narodne pripadnosti, marveč so le odraz takratnega javnega in socialnega življenja. Če je dotičnik pri graščini ali v mestu imel kako službo, se je ta kajpada označevala z nemškim jezikom in ime se ga je tu in tam stalno prijel, za njegovo na- rodnost pa je to ravno tako brezpomembno, kakor če n. pr. dandanes nemško pisana vojaška odpustnica nekoga označuje z nemškim imenom „Zugführer.“ Glede četrte skupine smo že navedli nekaj vzgledov in omenili, kolike vrednosti je; med vsemi drugimi skupinami še ta najbolj odkriva narodnost dotičnih

* V to skupino je dejal Reichel tudi ime Krop- hat, ki pa bolj verjetno pomeni Krowata — Hrvata. kakor človeka s krofom.

oseb. Zlasti tukaj je pa treba upoštevati srednjeveš- ke feudalne in zadržne (celovske) razmere. Slove- nec na deželi je kot podložnik bil več ali manj nave- zan na svojo grudo in se ni lahko rešil spon, ki so ga vezale na zemljiško gospodo, le s težavo in redko je prišel od tlačanske grude v „prosti“ mestni zrak. Mestni rokodelci, ki so tvorili jedro meščanstva, tu- di niso radi „tujcev“ sprejemali v svojo sredo. Sin je navadno sledil očetu v njegovi obrti, vdova po ka- kem mojstru je vzela zopet rokodelca domačina ali iz bližnjega mesta. Pomočniki so seveda potovali od kra- ja do kraja, a so se navadno po končanih „potnih le- tih“ vračali v svoj kraj. Potujoč pomočnik je tudi gle- dal priti v široki svet, kjer bi kaj novega videl in spopolnil svoje rokodelsko znanje, zato je mladi lju- de dobro razvitih industrijalnih mest niso silili v neznan Maribor, pač pa so sem radi priha- jali pomočniki iz Ogrskega, Hrvaškega in Kranjske- ga. Če imena 5., 6. in 7. skupine zvene nemško, tu- di nimajo dokazne moči za narodnost dotičnih oseb. Graščinski urad je bil nemški, v mestni upravi ob- čevalni jezik nemški, v višjih slojih se je govorilo nemški, tako je lahko nastalo marsikatero nemško ali latinsko ime, ki se je dalo kakemu človeku brez ozi- ra na njegovo narodnost. Mnoga nemška imena niso drugo nego prestava slovenskih imen, o čemur nas poučijo mnoga krajevna imena. Tako je graščinski ali mestni nemško pisan urbar ali davčni zapisnik lahko ponemčil marsikatero slovensko ime.

L. 1452 je imel Maribor 377 davkoplačevalcev, med temi so kajpada le premožnejši sloji, o drugem prebivalstvu ni duha ne sluha. V starem Mariboru je tudi vedno živelo nekaj plemičev, ti in pa premož- nejši meščani so pač potrebovali tudi poslov in dni- narjev. Od kod so jih jemali? Pač največ iz okolice in tako se je marsikdo v mestu iz nizkih razmer po- lagoma povzpela do odličnejšega socialnega položaja, ter končno dosegel meščanske pravice, a v mestnem ozračju dobil nemški zvoneče ime. (Dalje prihodnjik.)

Prihajajo do spoznanja.

Graški mestni svetnik in tajnik „Zveze Stajerskih industrijalcev“ dr. Weidenhoffer piše v „Tagespost“: Moramo se ločiti od prestare stare Avstro-Ogrske. Z mirno ponudbo so padle kočke. Korak se ne more več umakniti. Izkazali bi se ne le v lojalnosti in lažnjive, ko bi to poskusili, manjka nam za to tudi vojaška in notranje politična moč in strupna složnost. Sovražno inozemstvo ima zdaj pravico, da odloča pri urejanju bodočih političnih in narodnih razmer na dosedanjem ozemlju Avstro-Ogrske.

Premišljevanje.

Se ni dolgo tega, kar je opisal poslanec Stanek v poslanski zbornici nabrabe čine češko-slovaških čet. Poročal je, da so bile ravno češko-slovaške čete oni zid, ki je branil Nemcem, da niso vdrli še dalje na francosko in porušili Pariza, da niso zavzeli velevažnega vojnega pristanišča Calaisa in tako otežili, če ne onemogočili zvezo med Francozom z Anglijo.

Slavno nemško časopisje se je vsulo nad posl. Staneka, češ, da slavi junaštva naših veleizdajalcev. A nemško časopisje bi bilo storilo pametneje, da bi bilo nekoliko pomislilo:

Kje pa so bile te češko-slovaške čete najprej? Bile so v naši avstrijski armadi. Borile so se proti Rusom, Francozom, Lahom, a borile le toliko in tako dolgo, dokler so morale. Poslanec Stanek je celo dejal, da ni bila prostovoljno prelita ni ena sama kaplja češko-slovaške krvi za Avstrijo. Zakaj pač? Kdo se bo prostovoljno podajal v smrt za nekaj, kar mu ni niti ljubo in drago? Spominjajmo se sami: Reklo se je vedno, da je sedanja vojna — vojna med germanstvom in slovanstvom.

Kako se je veselil poslanec Wichtl v Slov. Bistrici, da bo ta vojna pokončila avstrijske Slované. Kar jih pa bo še ostalo, to si privoščijo naši Nemci na jutro. Kolo časa pa se je zopet zavrtelo in je prišlo nekoliko drugače, kakor so želeli Wichtl in njegovi. Pa pustimo to!

Nemški časnikarji se seveda ne morejo povzpeti tako visoko, da bi bili pravični. Mi pa hočemo vprašati kar naravnost: Kdo pa je kriv, da so šle te čete preko meje in se uvrstile med vrste naših sovražnikov? In odgovorili bomo s tem, da pokažemo na svoje zatiralce, na naše Nemce in Madžare. Narod, ki je doprinesel na tuji zemlji take dokaze junaštva, ki se bil pač istotako boril za lastno domovino, če bi mu bila ista takega junaštva vredna; a kaj, ko v tej ni imel Ceh nikdar nobenih pravic: ne v Soli in ne v uradu. Le pogledjmo na Dunaj! Z lastnim denarjem so si pozidali šole, češke ljudske šole, a pokopaja jim jih je zapirala; sredi češke zemlje jim je vlada postavila v Trutnovu nemško okrožno sodišče. Da, bilo je celo sramota, da se je kdo imenoval Čeh. Le poslušajmo naše Nemce: kar je najslabšega, pripisujejo Čehom: „böhmischer Zirkel“ se pravi, da kradе. In dr. Cech pogledamo v nemško zabavalnico, bodisi sedaj v razna gledališča ali tudi cirkuše, povsod je neumnost — Čeh in blebetal bo tudi par čeških besedi; hlapci in dekla sta v vsaki komediji Čeha, gospod pa je plemeniti Nemeč. Kaj je tedaj ču, da se Čeho-Slovaki ne ogrevajo za nemško-madžarsko domovino! Saj sami vedo, da so oni tisti narod, ki je množil bogastvo Avstriji. Zakaj pa se boje Nemci tako, da bi se Češka odcepila od Avstrije — ker vedo, da ima Češka vse bogastvo sama v sebi, saj je znano, da se češka težela lahko edina sama preživlja, da je Čehi najprirednejši in najbistroumnejši delavci. Kolikokrat so se že nemški delavci pritoževali, da imajo za poslovdjo Čeha. A vse pritožbe jim niso nič pomagale. Tudi delodajalec bi rad postavil čistokrvnega Nemca na to mesto, a kaj, ko pa ga ni bilo najti, vsaj takega ne, ki bi bil delo tako razumel, kakor Čeh. Le vprašajte one, ki so bili po svetu v delu, in potrdili vam bodo, da so bili Čehi najdelavnejši in najbistrejši med njimi. Nemci imajo vsega, kar jim poželji srce, zlasti pa Sol kolikor hočejo; a vendar je med njimi še več analfabetov, ki ne znajo ne čitati in ne pisati, kakor med Čehi. Z lastno pridnostjo in lastno poštenostjo so povzdignili Čehi svoj narod med najizobraženejše narode sveta. — Nikdar bi ne bila Srednja Evropa tako kalostna stala pred svetom, ko bi bila pritegnila k sebi tudi srca Čehov, mesto da jih je odbijala, in ne moremo dvomiti, da bi se bili Čehoslovaki z istim junaštvom borili v njenih vrstah, kakor so se sedaj v vrstah njenih sovražnikov.

snih časih povsod red in skrbeti za varnost imetja in življenja. Ker ne zadoščajo varnostne odredbe in bi zlasti v kritičnih dnevih ne bilo mogoče povsod potom oblasti vzdrževati javnega reda, opozarjamo vse župane Slovenskega Stajerja na njih dolžnost, da vse ukrenejo, kar je le mogoče v svojem delokrogu in izvrše vse priprave za slučaj kakega nemira od strani dezertirjev, tatov, roparjev in raznih klatežev, da uduše takoj vsak poskus motiti javni red.

Zato opozarjamo župane, občinske svetovalce, uplívne in ugledne može na odlok c. kr. namestnišče z dne 3. 8. 1914, št. 7-202-1, s katerim se je naložila županom naravnost dolžnost, da ustanovijo posebne straže. Kakor nam je znano, se še to v občinah do sedaj ni povsod izvršilo; priporočamo nujno organizacijo straž v ta namen, da smo pripravljeni na vse mogoče slučaje.

Zato svetujemo:

1. Ustanovitev prostovoljne javne straže v vsaki občini in v vsakem kraju, obstoječe iz najmanj 10 zanesljivih moči. Orožne liste za stražnike dobi župan glasom odloka na okrajnem glavarstvu takoj. 2. Župan določi, da se vrstijo posamezniki v službi in nemudoma obvestijo župana in druge določene stražnike v slučaju potrebe skupne obrambe. 3. V slučaju večjega skupnega napada od strani klatežev je treba klicati pomoči, naj si boče z znamenjem platzovala, ali jezdec, kolesarji in z odposlanci od hiše do hiše in obvestiti takoj varnostne oblasti. 4. V slučaju političnih izgrediv naj se na katerikoli način z največjo hitrostjo obvesti vodstvo Narodnega Sveta v Mariboru (poslanec dr. Verstovšek).

Slovenski župani, storite svojo dolžnost in čuvajte s svojimi rojaki in sosedji slovenski dom, slov. posest, imetje in življenje!

Narodni Svet za Stajersko.

Za Narodno galerijo.

Slovenska beseda se ni blestela v knjigi, ko je že roka neznane slovenskega umetnika v srednjem veku ustvarjala znamenite umetnine po cerkvah in dvorcih. Ob času renesanse je padel na slovensko zemljo odsvit nove lepote, porojene v Italiji, in slovenski talent je sodeloval pri zgradbi ponosne stavbe beneške umetnosti. Doba baroka nam je rodila slovenske umetnike Misljeja, Werganta, Sego, Čebeja, Menčingerja, poznejši čas Lajnerja in Langusa. Slovenski talenti Subioi, Azbe in toliko drugih so delovali v tujini, so pustili v tujini svoje največje umotvore. Genijalni Wolf je umrl skoro pozabljen.

Slovenska umetnost je tlačenila po svetu, nje ni spomeniki so raztreseni, Slovenski čopi in dleto sta upodabljala slovenske zemljo, ovekovečila sta v svojih delih slovenski tip, naš duh, ki živi v teh umotvorih, je pozabljen.

Dvesto let je minilo, kar je zatonila Academia operosorum in z njo velika doba našega baroka; in kmalu bo preteklo sto let, kar je Žiga baron Zeis ustanavljajal „Ilirski muzej“ in z njim „Galerijo slov. narodnih umetnosti“; petdeset let je prešlo, odkar so domoljubi poskušali v središču Slovenije ustvariti umetniško galerijo.

Letos slavimo 50letnico tistega znamenitega dne, ko je podpisal vladika Strossmayer darilno pismo, s katerim je utemeljil ponosno galerijo Jugoslovanske akademije v Zagrebu.

Slovenska umetnost pa ni imela strehe in še danes nima svojega doma. Bila je tujka na lastnih tleh in med svetom.

„Narodna galerija“ hoče zgraditi akropolo slovenski umetnosti.

„Narodna galerija“ hoče zbrati dela slovenskega genija ter jih strniti v svetlo žarišče, iz katerega naj sije umetniška sila našega plemena.

„Narodna galerija“ hoče postati zakladnica lepote slovenskega naroda, njegov prosvetni zavod, ki naj odkrije lik lepote, kakor si ga je zasnoval slov. upodabljač duh.

„Narodna galerija“ bodi ustanova, ki naj združi v sebi absolutne vrednote naše umetnosti in ki naj stopi kot sestra k podobnim ustanovam drugih narodov, enaka jim ne po obsegu in zunanji veličini, a pa po notranji moči in pomenu.

„Narodna galerija“ bodi slovenskemu narodu i živ vir lepote in naj v stalnem stiku s slovenskim umetnostnim gibanjem pospešuje razvoj naših umetniških sil do viška popolnosti.

Mnogim narodom so ustanavljali take zavode vladarji in mecenji iz preobilice svojih sredstev. Mi se obračamo na slovenski narod, da si ustvari tudi „Narodno galerijo“ sam, kakor je vse drugo dosegel s lastnimi moči.

Ljubljana, meseca oktobra 1918.

Odbor „Narodna galerija.“

Misel „Narodne galerije“ naj se razširi po vsi slovenski zemlji. Potrebna so obilna sredstva, a naložena bodo v narodu za stoletja in bodo nosila obilne duševne obrasti. Redna članarina znaša 80 K na leto; enkratna ustanovna 200 K. — Želati bi bilo z ozirom na važnost ustanove, da pri skladu za „Narodno galerijo“ sodeluje vse slovensko ljudstvo in da se je tihi, ki jim je mogoče, spomnijo na našimi nedolžni darili.

Bistvo demokracije.

Nedavno temu je bosanski diktator najslabši generaloberst Sarkotić v nekem govoru hotel opravičevati namere v monarhiji. Očitajmo, da so te namere nezmožne. Monarhija pomeni, da vladajo v državi

entente diktatorji Wilson, Lloyd George in Clemenceau.

Rečimo, da so Wilson, Lloyd George in Clemenceau res diktatorji. Kako so prišli do te diktatorske oblasti? Le po ljudstvu in vsled vojne ljudstva. Ako oni torej tudi izvršujejo diktatorsko oblast, jo izvršujejo le, ker jim je to oblast poverilo ljudstvo. Kdo pa je poveril oblast gospodom Sarkotiću, Tiszi, Spitzmüllerju in Hussareku in drugim mogotcem monarhije? Ljudstvo gotovo ne! Tega menda tudi g. Sarkotić ne bo trdil.

V tem pa je ravno razlika med načinom, kakor se vlada v monarhiji in drugih avtokratičnih državah ter v demokratičnih državah na drugi strani. Bistvo demokracije obstoji ravno v tem, da je dana vsem ljudskim sposobnostim možnost, da se neovirano razvijajo, da pridejo na vodilna mesta države le najbolj talentirani ljudje, ki uživajo zaupanje ljudstva. Da potem ti ljudje dostikrat nastopajo kot diktatorji, je le naravno. Saj je naloga onih, ki stojijo na čelu države, da vladajo, a ne, da se pušče vladati. Toda predpogoj je, da vladajo v soglasju z voljo ljudstva, da pri svojih činih nikdar ne pozabijo, da sloni vsa njih moč le na volji ljudstva. Bistvo demokracije je, da pridejo do odgovornih vladnih mest voditelji strank, a vsak tak voditelj mora biti več ali manj diktator. Predpogoj pa je, da je pri vseh svojih činih v soglasju z onimi, ki so ga postavili na odgovorno mesto. Pri svojih diktatorskih činih se mora držati vedno gotovih mej, ki jih ne sme prekoračiti. Kakor hitro pa je prekoračil to jasno začrtano mejo, je postal nemogoč in mora izginiti. Zato vidimo, da je v resnih demokratično vladanih državah vsoda vlade odvisna od enega samega vladi neljubega glasovanja v parlamentu. V Avstriji pa je vlada v takem slučaju poslala poslance domov in vladala s pomočjo § 14. V Bosni pa so šli še dalje: Tam so dež, zbor enostavno poslali domov in velik del poslancev zaprli ter obsodili v večletno ječo. Pri teh razmerah ima generaloberst Sarkotić še poguma, da primerja naše razmere s razmerami drugje!

Nakupovanje krompirja pri sorodnikih dovoljeno.

Stajersko cesarsko namestništvo je izdalo naredbo, s katero se določa ne morda prosto nakupovanje krompirja pri pridelovalcu, kakor se je splošno pričakovalo, ampak s katero je omogočeno nakupovanje krompirja pri sorodnikih.

Toda tudi za nakupovanje krompirja pri sorodnikih je treba tozadevnega dovoljenja. Kot sorodniki pridejo v tem slučaju v poštev: Dedec ali babica, starši, otroci, vnuki, bratje in sestre, strici in tete, nečaki in nečakinje, tasti in tašče, svaki in svakinje. Pridelovalec krompirja sme prodati kakemu goni označenemu sorodniku le tisto množino krompirja, za katero nima nobenega oblastvenega naloga, da bi jo moral oddati. Nakupiti si pa ne sme večje množine krompirja, kakor 100 kg za osebo in sicer za isto dobo do novega pridelka. Oddati pa mora nakupovalec vse karte za krompir ter nima nobene pravice, da bi še tudi dobival krompir od kake druge strani. Na določena množina velja za vse osebe, torej tudi za take, ki opravljajo težka dela.

Prošnje za nakupovanje krompirja pri sorodnikih je vlagati na vojno-žitno-prometni zavod, podružnica v Gradcu, in sicer do dne 2. novembra 1918. Tozadevni prošnji je priložiti: 1. Karte za krompir, na katerih je označeno ime. 2. Pisemska kuverta z razločno napisanim naslovom prošilcevim ter znamka po 20 v, katera mora biti nalepljena na dotično kuverto, ako pa želiš, da prejmeš tozadevno dovolilo v priporočnem pismu, prideni znamko za 45 v. V kuverto je dati karte za krompir. Na prošnje, ki niso redno opremljene, ali pa ki pridejo po 2. novembru na imenovani urad, se ne bi oziralo.

Kako morajo biti napravljene take prošnje: 1. Vsebovati morajo ime in bivališče prošilčkovo. 2. Označbo, kjer ima pravico dobiti na karte krompirja. 3. Število oseb, katere ima na prehrani. 4. Množina krompirja, katero želi nakupiti pri sorodnikih. 5. Ime in bivališče dotičnega sorodnika, pri katerem namerava nakupiti krompirja. 6. Označbo, v kakem razmerju sorodstva se nahaja do dotičnega pridelovalca krompirja, pri čemer se pripomni, da so splošne označbe, kot sorodnik itd. neveljavne. 7. Kraj, iz katerega in kraj, v kateri se bo prevažal nakupljeni krompir. 8. Potrdilo županstva tiste občine, v kateri je bil pridelan nakupljeni krompir in sicer v tem smislu, da je dotični, ki proda sorodniku krompir, sam pridelal svojemu sorodniku prodani krompir, ter končno resničnost sorodstva.

Pripomni se, da prejme vsak, ki je postal svojemu sorodniku krompir ter dobil tozadevno oblastveno dovoljenje, potrdilo o prodaji od okrajne politične oblasti. Kdor torej noče imeti kakih stesk, naj se siličnosti pri prodaji oziroma nakupovanju krompirja pri sorodnikih, naj se natančno razgleda po označenih navodilih Stajerskega cesarskega namestništva.

Stanje živine na Stajerskem.

Republiki Stajerske potrdništvo vnovičnega živine v Gradcu, Fritz Seifenhof, priobčuje namini-ve statistične podatke o stanju živine na Stajerskem. Dne 4. maja 1918, to je, ko je bil proglašen monopoli živine, je bilo v državi 232.000 govedi. Do 31. aprila 1918 se je vneslo v svojo klanja 393.000 govedi (smer telat, prodanih od cesarja). To znaša 14% živine ob začetku monopola. S tem pa je stanje živine znatno povečano za 160.000 glav ali 69% živine za 21%. Po stare-

Redoljubi, spominjajte se slovenske šole v Mariboru!

Župani, pezer!

Narodni Svet za Stajersko je z ozirom na sedanjí položaj rasposlal na vse občine naslednji o-

znanost v vsaki občini na Spodnjem Stajerskem je vedno manjša, stičba je vedno manjša v tej re-

sti razdeljena, se je živina zmanjšala: mlade živali pod 1 letom za 187.000 glav ali 11%, junči čez 1 leto 9900 ali 41%, telice čez 1 leto 42.700 ali 46%, eno do dveletni mladi volji 30.000 ali 57%, povprečno živali, ki se rastejo, za 33%. Starejša živina pa se je zmanjšala: Krave 31.000 ali 11%, dve- in triletni volji 14 tisoč ali 31%, čez triletni volji 34.000 ali 51%, skupaj odrasle živine za 79.000 glav ali 20%. Odrasla živina je torej padla za eno petino, mlada živina za eno tretjino.

Danes šteje dežela še 552.000 glav govedi, po priliki toliko, kakor o priliki prvega štetja živine na Štajerskem leta 1857. Ta živina se razdeli na 125.000 živinorecev. Povprečno prideta torej na vsakega živinoreca dve govedi.

Ravnatelj Schneiter trdi, da je število živine pri srednjih in veleposestnikih padlo za 33–66%, domem so mali posestniki, ki so imeli v začetku po eno ali dve glavi, ostali pri starem.

Povprečna teža zaklanih govedi na Štajerskem je znašala leta 1916 455 kg (zaklanih 102.729 glav), leta 1917 375 kg (zaklanih 218.770 glav), leta 1918 v januarju 340 kg, v februarju 300 kg, v marcu 260, v aprilu 260, v maju 280 in v juniju 260 kg. Povprečno v šestih mesecih 113.646 glav s povprečno težo 280 kg. Povprečna teža oddane živine je torej padla od leta 1916 na 1917 za 18%, od leta 1917 na 1918 pa za 21%, ali od leta 1916 do leta 1918 za 39%. Danes dobavlja za skupno armadno potrebo Ogrska dve tretjini in Avstrija eno tretjino klavne živine. V zvezi temu mora Štajerska dobaviti mesečno 20.000 glav, za potrebe dežele in vojaštva, med tem 3000 za vojaštvo izven dežele. Pri oddaji se pa danes ne računa več po številu glav, ampak po teži, pri čemur se računa 280 kg za živo težo živine. Posestnik, ki mora oddati dve glavi živine, mora oddati 560 kg žive teže.

V deželi je danes še 33.000 volov. To število se mora na vsak način ohraniti. Dve- do triletni volji so v različnih okrajih padli za 2–70%, eno- do dveletni volji od 36–74%.

Krav je še 250.000. Ravnatelj Schneiter je izračunal, da je potrebno v deželi najmanj 3.582.750 hl mleka na leto. Za to pa je treba 200.000 krav. Moglo bi se torej oddati še 50.000 krav, 35.000 volov, ki se nadomeste z mlajšimi, in 10.000 druge živine, skupaj 95.000 glav ali 8000 na mesec. Po tem računu bi torej mogla Štajerska pokrivati ravno še eno leto svoje lastno potrebo.

Pisatelj priporoča konečno, naj se oddaja le starejša, odrasla živina, a mlada živina naj se stedi; starejša živina je težja in izda več nego mlajša, a tudi meso starejše živine je redilnejše.

Ravnatelj Schneiter, ki je brezdvomno vsečak v svoji stroki, nam je tu podal sliko o stanju živine v deželi, ki je vse prej kot razveseljiva. Saj se to že razvidi iz dejstva, da je teža klavne živine padla od leta 1916 do 1918 za celih 39%. Iz tega sledi, da imamo samo še mlado živino. Ako ravnatelj Schneiter priporoča, naj bi se oddajala samo starejša živina, potem je to udarec v vodo. Saj on sam priznava, da starejša živina sploh ni več. Vsaj pri malih in pri srednjih posestnikih ne. Vsekako pa bi bilo želeli, da ravnatelj Schneiter naroči svojim nakupovalcem živine, naj štedijo z mlado živino: saj ravno ti gospodarijo po hlevih naših kmetov, kakor svinja z meh. Sicer se pa na to še povrnemo.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču naprednje umikanje nemških armad nagoma in v vedno večjem razsežu. Vnovič so se umaknili zahodno od važnega železniškega križišča Douay, severovzhodno od mesta Cambrai, kjer so četverosporazumove čete prodrle tik do mesta Valenciennes, ki je oddaljeno od belgijske meje komaj dobrih 40 kilometrov, ter končno južno od mesta Laon, kjer so izpraznili v tej vojni tolikokrat imenovano važno gorovje Chemin des Dames, za katero so bili preliti potoki krvi. Umaknili so se tudi severovzhodno od Reimsa ob izlivu Aisne v Marno med krajema Berry au Bac in južno od kraja Vouziers. Severnozahodno od Verduna med rekama Aisno in Mozo so pa vsplamteli novi budi bji, v katerih napadajo ameriške čete nemške postojanke. Nemci se umikajo tudi na tem delu fronte.

Na drugih bojiščih.

Na srbskem bojišču se umikamo na dveh smerah, in sicer ob reki Moravi navzgor, kjer so srbske čete zasedle Niš ter v smeri proti Novemupazarju, kjer so srbsko francoske čete zasedle Prištino ter Mitrovico. Umikanje naših čet je vsled napadov četaških čet zlasti na ozemlju mesta Peč v vzhodni Črn gori zelo otokočeno. — Na alban-skem bojišču se umikamo v smeri proti Tirani. Sovražne čete se že nahajajo na desnem bregu reke Skumbi. — Bolgarijo so angleško francoske čete že zasedle. V času med 15 in 30. septembrom so vjele 90.000 Bolgarov, med temi 1600 častnikov ter vplenile 2000 topov. Med vjetimi častniki se nahaja 5 generalov.

Politične vesti.

Avstrijska državna zbornica. Petkova seja državne zbornice ni nudila razven govora nemškega socialnega demokrata dr. Schacherla, ki je govoril o znanem slučaju, ko je stotnik Wolfgang dal umoriti štajerskega rojaka desetnika Tušaka, ter o kazenski razpravi zoper pomorščake v Kotoru, nobenih posebnih zanimivosti. Zbornica je bila tako slabo obiskana, da je bila komaj sklepna. Med italijanskimi poslancema Bugatto in Conci je prišlo do ostrega spora in prerekanja. Prvi je namreč zatrjeval, da so avstrijski Italijani edini narod v Avstriji, ki se noče odreči pripadnosti do naše države, dočim sta italijanska poslancata Conci in Gasser zahtevala, da naj bo Wilsonovo načelo o pravici samoodločevanja narodov veljavno tudi za avstrijske Italijane, ki si ravno tako žele neodvisnosti, kakor drugi avstrijski narodi. Ko je še zahteval Nemec Kraft pravico samoodločevanja avstrijskih Nemcev, je bila seja zaključena. Prihodnja seja 22. oktobra.

Parlamentarci pri cesarju. Minulo soboto je cesar sprejel v Badenu pri Dunaju v avdijenci 98 parlamentarcev vseh državnoborskih strank. Za Jugoslovane je bil klican k cesarju dr. Korošec, za Čeha posl. Fiedler, Tušar Hruban in Stanek, za Poljake Tertit, Löwenstein in Branorowzky. Poslanci so bili pri cesarju v skupinah po svojih strankah in narodnosti pripadnosti. Prvi so bili sprejeti Čehi, ki so ostali pri cesarju pol ure. Tekom avdijence so govorili vsi štirje zastopniki Češkega Svaza, ki so cesarju naglašali zahteve češkega naroda. Cesar je stavil na poslance različna vprašanja, na kar so tudi ti takoj odgovorili. Po svojem sprejemu so se češki poslanci na kratko razgovarjali z dr. Korošcem. Dr. Korošec je cesarju obširno razvijal jugoslovanski program. Cesar je izvajanja dr. Korošča poslušal z velikim zanimanjem ter stavil opetovana vprašanja. Pogovor je nanesel tudi na sedanje parlamentarične razmere ne da bi se spustil v bodoče dogodke. Ukrajinci so cesarju izrekli hlevo za združenje vseh Ukrajincev monarhije v skupni državi. Iz med Poljakov je posl. Tertit povlel cesarja, da je odločitev zaradi Poljske stvar vsesplošnega poljskega naroda. Parlamentarci so dobili utis, da je bil zelo upapolnega razpoloženja. Iz tega sklepajo, da se optimistično nazivanje cesarja opira na poznanje okolščin, ki jih splošnost ne pozna. Cesar je prošil poslance, naj delajo na to, da se kriza premaga. V tem oziru se je obrnil posebno na nemške poslance. Mnogo se je govorilo, da ministrski predsednik so botnim sprejemom ni prisostoval. Na likvidacijsko vlado ni misliti, dokler Čehi in Jugoslovani nočejo poslati svojih zastopnikov v ministrstvo.

Nemci se vedno niso prišli k pameti. v uradnem poročilu o sprejemu poslancev pri cesarju je rečeno, da so nemški poslanci priporočili cesarju, da se za sedaj ne sme niti začeti s pripravami, za osnutje narodnih držav, temveč, da se ima ves kompleks teh vprašanj vršiti šele po mirovni konferenci. . . . Razumemo, kaj gospodje hočejo. Naj se le konča mirovna konferenca, a potem nam porečejo: »Čakaj osel, da zraste trava in začela se bo stara lajna: Nemci gospodje, Slovani hlapci. Toda mi kličemo tem gospodom: Prišli ste prepozno! Tako se ne gremo! Vodili ste nas dovolj dolgo za nos! Tako ne pojde več! Bil bi pa že skrajni čas, da trdi Nemci in njih voditelji spoznajo, da s tako igro ptiča noja škodujejo le sebi.

Avstriji pa taki. Nemški poslanec Kraft je v petkovi seji avstrijske državne zbornice stavil predlog, naj se nemški del Avstrije kot zvezna država pridruži Nemčiji. Gotovi nemški poslanci torej komaj čakajo, da bi se Avstrija razdružila in razdelila in da bi prišli tje, kamor jih je vedno vedilo srce v naročje Velike Nemčije. In ti ljudje so bili tako drzni, da so vedno zatrjevali, da je nemški narod v Avstriji edini državo-vzdrževalni narod. Dočim »Štajerci« se vedno trompete slavo Nemcem, češ, da so najmočnejša opora enotne in edinstvene Avstrije, pa se že odpravljajo iz Avstrije, ne samo Vsenemci, ampak že tudi velik del nemških nacionalcev. Pa naj kdo reče da to niso požrtvovalni in vztrajni Avstrijci.

Češka država. Podpredsednik državnega zbora poslanec Tušar piše v »Delnickih Listy«: Češka država se mora ustanoviti s češko vlado na čelu. Pri mirovni konferenci se bodo zastopniki te vlade vsedli za zeleno mizo. Tam se odloči o usodi in organizaciji sveta. Šele ko bomo imeli to vlado, bo mogoče razpravljati o likvidaciji Avstrije. Pri tem bomo sodelovali radi in po svoji dolžnosti.

Ustanovitev rusinskega Narodnega Sveta. Dne 10. t. m. so se vršila na Dunaju posvetovanja glede ustanovitve Narodnega Sveta za Rusine, živeče v avstro-ogrski državi. Sklenili so, da se skličejo zaupniki Rusinov na dne 19. t. m. v Lvov, kjer si bodo ustanovili Narodni Svet, ki bo imel nalogo, da bo izvrševal pravico samoodločevanja Ukrajincev v Avstro-Ogrski.

Madžari proklamirajo svojo neodvisnost. Dunajski politični krogi so dobili zaupno obvestilo, da se vršijo na Madžarskem vse priprave za proklamacijo neodvisne madžarske države z lastno armado. Tozadevna dela bodo končana v najkrajšem času. Nekako okrog 15. oktobra se bo izvršila tozadevna proklamacija.

Neodvisnost Ogrske — kraljev načrt. Po poročilih iz Budimpešte je v seji usta-e stranke iz leta 1848 dne 11. oktobra in erpeliral poslanec Györfy ministrskega predsednika v zadevi spremembe razmerja med Avstrijo in Ogrsko ter ga vprašal, ali je vprašanje glede samostojne Ogrske s kraljem že na čistem. Wekerle je odgovoril, da se sme Ogrska urediti za popolnoma samostojno v političnem in gospodarskem oziru ter tudi glede brambe. To željo je izrazil tudi vladar, kateri je že pred nekaj časa soglašal s tem načrtom, da, še celo se sme reči, da je bil to načrt kralja samega. Wekerle je mnenja, da bo tozadevna jamstva prinesel s seboj vsak njegov naslednik.

Ogrsko ministrstvo odstopilo. Po poročilih iz Dunaja je dne 10. t. m. sprejel naš cesar v posebni avdijenci ogrskega ministrskega predsednika Wekerle in celo vrsto vodilnih ogrskih politikov. Po avdijenci se je dr. Wekerle izjavil, da je baje podal odstavko čelga ministrstva. Govori se, da bo poverjena sestava novega ministrstva grofu Karolyju in da bo novo ministrstvo koalicijsko ministrstvo ter bo sestavljeno iz vseh ogrskih strank. Uradno potrjene še niso te vesti.

Spor med Rusijo in Nemčijo. Razmerje med Rusijo in Nemčijo je postalo jako napeto in izključeno, da ulegne nastali konflikt med obema državama dovesti do resnih posledic. Ruski poslanik v Berlinu, Joffe, je izročil nemškemu zunanjemu uradu ostro noto, v kateri ruska socialno-demokratska federativna republika protestuje proti revizicijam in evakuacijam na premoženju ruskega ozemlja, ki se izpraznjuje. V mnogih krajih so Nemci prebivalstvo docela ropali, tako da so ljudje iz strahu pobegnili v gozdove. Rusija zahteva od nemške vlade za škodo polno odškodnino. Zdi se, da je nota priprava na nadaljne odločne korake.

Sprememba nemške ustave. Kakor znano, je dosedaj imel pravico napovedovati vojno in sklepati mir izključno nemški cesar sam. Po poročilih iz Berlina se bo v bližnji dobi vršila v nemški zbornici razprava glede spremembe nemške ustave v tem smislu, da bo v bodoče glede napovedi vojne in sklepanja mira soodločeval tudi nemški državni zbor in ne samo nemški cesar.

Celo Hindenburg — odjenjuje. Iz inf berolinskih krogov se javlja, da se ni stavi mirovna ponudba Wilsonu samo z izrecnim lom maršala Hindenburga, marveč da jo je vem smislu povzročil sam. Z maršalovo intervencijo segaša popolnoma tudi Ludendorff.

Vsenemci zoper mir.

V Nemčiji so Vsenemci začeli s prastno in hrupno demonstrirati zoper mir. Njit ovi listi, zlasti »Deutsche Zeitung«, imenujejo odgovor sedanje nemške vlade Wilsonu pismo sramote. Vsenemci so že tu di stopili na ulico, da ugovarjajo zoper sklep miru. Kaj radi se zbirajo pri Hindenburgovem spomeniku, pri takozvanem železnem Hindenburgu. Kakor poroča socialističen list »Vorwärts«, se demonstracij v velikem številu udeležujejo nemški oficirji. Namen Vsenemcev je, vreči sedanjo nemško vlado ter upeljati vojaško diktaturo, ki bo nadaljevala vojno.

Tedenske novice.

† Šlik Alojz. Umrl je pri Mladetliji č. g. kaplan Alojz Šlik. Pogreb bo v sredo ob 10. uri predpoldne. Pokojnik je poprej služil kot kaplan pri Sv. Andražu v Slov. gor. Bil je vnet dušni pastir in navdušen narodnjak.

† Nadškof Ireland. Pri Sv. Pavlu v Minesoti v Združenih državah Severne Amerike je umrl v visoki starosti 80 let tamošnji nadškof in učenjak svetovnega slovesa, Ireland. Rodom Irec, je kot 11letni deček zapustil »otok mučnikov«, kakor se zove Irska in se s svojimi starši preselil v Ameriko. Nadarjen deček je že v svoji mladosti vzbudil pozornost učiteljev. Srednje šole je obiskoval v St. Pavlu, bogoslovne študije pa v Franciji. Deloval je kot župnik v St. Pavlu, kjer je bil tudi posvečen za pomožnega škofa, leta 1888 je pa bil imenovan za nadškofa v St. Pavlu. Njegova zasluga je ustanovitev katoliškega vseučilišča v Washingtonu. Nadškof Ireland je bil plodonosen pisatelj in velik učenjak. Njegovi učenjaški spisi so vzbudili pozornost in občudovanje učenjakov novega in starega sveta, bil je dika in ponos katoliške Cerkve in je mnogo pripomogel za ogromni razvoj katoliške Cerkve v Ameriki.

Narodni davek. Tvrška Ivan Veselič & drugi v Ormožu je vposlala kot narodni davek Narodnemu Svetu znesek 2000 K. Da bi imela ta velezaslužna in požrtvovalna tvrška mnogo posnemovalcev; — Gospod ravnatelj Ivan Hribar je vposlal Narod. Svetu kot narodni davek znesek 1000 K ter spremil ta svoj

prispevek s sledečim dopisom: „Narodni Svet je najvišja naša instanca. Ako naj se držim ideologije, katere smo se privadili tekom sedanje vojne, nazval bi ga: naše vojno ministrstvo. Saj ima voditi borbe našega naroda za njegova prava, za svobodo, samostalnost in neodvisnost. Ta skrb mogoča je le, ako Nar. Svet razpolaga z onim, kar je že nekdanj vojskovodja Piccolomini proglasil za glavno možnost vojskovati se. Denar je to, denar in zopet denar! Kje naj ga pa Narodni Svet vzame? Vojnih posojil ne more razpisovati, davkov ne sme pobirati. Naj mu torej narod posoja sam od sebe; naj mu plačuje davke prosto-voljno.“ — Požrivalaj gospod, ki noče biti imenovan, e vposlal Narodnemu Svetu kot narodni davek znesek 2000 K. — Neimenovan poslal nadalje 30 K. Posnemajte!

Darovi. Vič. g. Ivan Gorišek, župnik na Gornji Ponikvi, je daroval 100 K za sklad Slovenske Kmetске Zveze in 100 K za Narodni Svet.

Vojaske oprostitev. Domobranski minister je izjavil napram nekaterim poslancem, da bodo 49letni pod vsakim pogojem še letos odpuščeni iz vojaške službe. Kar se tiče preklica oprostitev, bo vsekakor treba v gotovi izmeri v poklicati oproščene, kar se pa ne bo zgodilo po letnikih, marveč individualno.

Oddaja krompirja za leto 1918. Iz Slov. goric nam pišejo: Od c. kr. prehranjevalnega urada za okraj Maribor so došli na občine predpisi za oddajo krompirja. Predpisane množine so neverjetno visoke ter baje izračunane po poskusnem kopanju, katero je izvrševal tukaj neki davčni uradnik. Znano je, da je letos ne prenehoma lilo in dež je premočil zemljo preko globine vseh koreninskih sadežev; posledica temu je gniloba, ki je napadla deloma, tuintam pa popolnoma krompir. Skoraj brez preneha je deževalo ves mesec september, torej po izkušnjih kopavah, ki s svojimi številkami torej ne govorijo resnice. Najhuše pod gnilobo pa trpijo kraji, ki so imeli razen vedneje dežja še površ povodnih, katerih slabe posledice ne ostanejo le v dolini, kajti pritisk vode gre pod zemljo tudi v višje lege. Verjamemo, da se g. vođa našega prehranjevalnega urada trudi, omiliti in olajšati vsa postavljenam nam naložena bremena, morda nas usliši tudi pri sledečem predlogu: Izračuni naj se oddajna količina krompirja na podlagi popisa od žetve dobljenih zalog, kar naj izvede posebna komisija občinskih in če potrebno tudi oblastvenih zaupnikov. Seveda le pri znanih, večjih pridelovalcih. Znamo, da gre oblasti s časom slabo, isto tudi nam; vendar je ta korak najboljši.

Se enkrat: Rekvizicija živine. Od Sv. Križa pri Mariboru se nam piše: Rekviriranje živine je tu pri nas doseglo vrhunec nasilnosti in brezobzirnosti. Rekvizicija živine je za gospodarstvo ne samo neposredna, ampak tudi posredna rekvizicija sprememba jezika, grožnje, slaba volja; rajši vidijo vsakega drugega človeka pri hiši, kakor rekvizitorja. Ljudje so se neprehoma pritoževali, kako nasilno se ravna v tem oziru. Mnogo glasov se je slišalo, da dotični — postavno pooblaščen — rekvizitor gleda jako marljivo tudi na žep nekega drugega... Za koristi kmeta pa seveda kot znan vsenemec nima nobenega smisla. Ker vemo, da pri nas, zlasti v mariborskem okraju, glavni glavarstvu, plava vse v vsenemskem morju, se ne čudimo takemu brezobzirnemu postopanju. Ugledni in imoviti odborniki občine Sv. Križ so po resnem prevdanku v javni občinski seji poslali na naslov c. kr. okrajnega glavarstva sledeči priziv: „Ker se je število živine v občini Sv. Križ znižalo vsled brezobzirnih rekvizicij na 38% poprejšnjega stanja, je resno ogrožen gospodarski obstoj občine. Vsled tega vlagamo enoglasen protest proti vsakemu nadaljnjemu rekviriranju živine, zlasti z ozirom na to, ker vidimo, da se je v naši občini neprimerno strožje postopalo, kakor v drugih občinah, zlasti limski okraja. Ker je že dovolj ljudi in živine uničenih po vojni in je v vsakem oziru naša občina vedno storila svojo domovinsko dolžnost, pri nadaljevanju vojne pa preti pogin živinoreji in celotnemu gospodarstvu, zahtevamo, naj se na višjih mestih vse ukrene, da se doseže mir, ker le v miru vidimo edino rešitev iz sedanjega groznega stanja.“ Podpisani župana in občinski mož. In kaj se je na to storilo od strani c. kr. okrajnega glavarstva? Vrana vrani ne izkrije oči. Dotični rekvizitor zdaj leta od kmeta do kmeta, da bi še mogoče zasledil kak repič živine več, kakor je bilo zapisano v pritožbi občinskega odbora. Prvi dan pride sam prijazno — glad in žeja omehča tudi živinske rekvizitorje — drugi dan pa pošle katerega vojaka, ki sam ne ve, za kaj je na svetu, da kmetu rekvirira dotično živino. Ker je občinski urad poslal na naslov c. kr. okrajnega glavarstva s omenico, v kateri zahteva, da se popolnoma preneha z rekvizicijo živine, „visoke“ oblasti pa vkljub temu narrej rekvirirajo našo živino, spoznavamo v tem postopanju, da se hoče slovenskega kmeta na vsak način uničiti. Predno se bo pa to zgodilo, se zna v naših hribih marsikaj zgoditi, nad čemur bodo „visoki“ in „nepristopni“ gospodje delali debele oči. Samo škoda, da bo tedaj že prepozno. — Vse slovenske občine, storite enake korake!

Rekvizicija živine v ptujskem okraju. Dopis iz Ptuj: Nek gospod, ki ima pri rekviziciji živine veliko besedo, se je tako-le izrazil: „Ich lasse die Leute (in der Stadt) nicht verhungern, sollen lieber die draussen krepieren.“ To se pravi slovenski: „Ne pustim, da bi ljudje (v mestu) od lakote pomrli, rajše naj zunaj na deželi počrkajo.“ Zato se torej živina tako neusmiljeno rekvirira, da ljudje v mestu od lakote ne poginejo? Tisti gospod v mestu naj bo kar potolažen! Kmalu ne bo več kaj za rekvirirati. Ljudje bi v mestu peljali to in ono, pa ne morejo, ker ni vprežne živine. Koliko sadja letos zagnije, ker nikogar ni, da bi ga peljal v mesto! Njive bodo letos še manj pognojene, prideški bodo zopet bolj pičili. Po-

znam posestnika, ki je pomladi krompirju le deloma pognojil. In tam, kjer je pognojeno, je lep krompir, ostali pa slab. Vse gre na nič in pod nič in gotovi gospodje kmetu to še privoščijo, samo da imajo sami kaj jesti. Tega pa ne umejo, da bodo s kmetom tudi sami uničeni.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: ing. Franjo Pahernik, veleposestnik v Vuhredu, 1000 K; Juro Zidanšek v Mariboru 10 K; poročnik Franc Luknar nabral v veseli družbi v vinarni Kletarske zadruge v Ormožu 70 K; upravn. „Sl. Naroda“ 500 K; dr. Urban Lemež, odvetnik v Slov. Bistrici, 20 K; Franc Korošec, trgovec v G. Radgoni, 1100 K; Benedikt Poniž v Rihemberku 20 K; M. Pahernik, veleposestnik v Vuhredu, 1000 K; Franc Žiher, nadučitelj v St. Juriju ob južni žel., za povodom občnega zbora Ljudske knjižnice izdražbano verico 120 K; Lina Kamenšek v Dobrni pri Celju 30 K; Josip in Anka Mešiček, nadučitelj in nadučiteljica v Sevnici, 100 K; nadučitelj Zunkovič v Mariboru 100 K; gđc. Olga in Vera Bračič v Mariboru kot prebitek igre v St. Vidu pri Planini 250 K; zbirka gospe Slobodnik v Mariboru 239,76 K; zbirka dijaka Karla Kralj v St. Petru pod Sv. gorami 201,24 K; županstvo v Litiji, dar Ane Jug iz Litije 50 K; dr. Karba, lekarnar v Kamniku, 50 K; Robert Senica, nadučitelj v St. Petru v Savinjski dolini, nabral v veseli družbi 50 K; upravništvo „Slov. Naroda“ 94 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blagajnik Franc Pišek, Narodni dom). — Šolski odsek.

Slovenski odbor za vojne invalide v Pragi prosi, naj se pošiljajo prečitani časniki na naslov: Červeny križ, Praga, III., Mažezske namesti. Militarplige. Poštne prost. Naj stori vsak rodoljub svojo moralno dolžnost!

Iz pohučne službe. Okrajni komisar v Konjicah, dr. Ernest Mayrhofer, je poahcan v mesto v Gralec; namestniški konceptni praktkant dr. Franc Bratnik je pa premeščen v Konjice.

Iz poštne službe. Poštarica Marija Pernat v Pilstanju je premeščena v Hrastnik.

Poštni promet s Srbijo omejen. Zasebnoblago-vni poštni promet s Srbijo se je ustavil. Vojnopoštni zavojni promet ostane še nadalje, izvzemši etapne poštne urade Mitrovico na Kosovem, Novibazar, Sienico in Vučitrn.

Poštni promet z Albanijo ustavljen. Zasebni poštni promet z Albanijo, izvzemši Skader, je ustavljen.

Sv. Jurij ob Pesnici. Slovenski mladenič, poddesetnik Ivan Ledinek, je dobil srebrno svetinjo II. vrste.

Celje. Vsled takozvane šolske bolezni so vse tukajšnje šole zaprte d. 3. novembra.

Braslovce. Po smrti je bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno Ort Anton, po domače Matijev Tonček. Kolajno pa je kot spomin na padlega brata prejela njegova sestra Marija Ort v Malih Braslovcah. Čast padlemu junaku!

Marija Reka. Nova bolezen, nekaka influenza, je začela tukaj hudo gospodariti. Po nekaterih hišah jih obleži kar nenadoma po dvoje, troje, četvero in še več. Ne dela razločka med mladimi in starimi in kdor ni zadosti previden, pa se prehladi, dobi pljučno vnetje, potem je izgubljen. To se je pripetilo med drugimi tudi 10letni šolarci Antoniji Urankar, ki smo jo dne 2. t. m. pokopali. Bil je vrlo priden otrok, ljubljen doma in v šoli. Potrtim staršem in njihovim domačim sožalje! Ti pa, dobri otrok, gotovo uživaš plačilo v nebesih!

Marija Reka. Po vseh šolah v bližini se je že pričel reden šolski pouk, tukaj pri nas pa še ne vemo, ali bomo dobili učiteljsko moč ali ne. Leta 1914 smo dobili v jeseni izbornega učitelja v osebi g. Fr. Zrimška. Vojna pa tudi njemu ni prizanesla. Na spomlad 1915 so ga klicali najprej k vojaškim vajam, kjer so ga spoznali za nesposobnega in poslali nazaj domov. A kmalu je dobil zopet poziv. Vse prošnje so bile zaman. Moč je bil sicer nekoliko bolj mlad, na šoli edina učna moč, ker je šola enorazrednica; njegovo delovanje v šoli je bilo pohvaljeno kot izbornost: nič ni pomagalo! Moral je odriniti na fronto, od koder se ni več vrnil. Tako se je izgubilo šolsko leto 1914-15, ne da bila šolska oblast skrbela za nadomestilo. Leta 1915-16 je bilo v zimskih mesecih nekoliko pouka, ki se je na spomlad prenehal, ker je šolska oblast skoparila z nagrado. V jeseni smo dobili suplenta, ki pa je imel z aprovizacijo in raznim popisovanjem več posla nego s šolo, dokler tudi on ni odrinil k vojakom in je mesto šolskega vodje ostalo zopet nezasedeno. Tako je z letom 1914 prenehal red na naši šoli in traja to že štiri leta. Z ogromnimi žrtvami smo postavili šolsko poslopje, občina se je morala zadolžiti in še sedaj moramo poleg šolskih doklad plačevati obresti od neplačanega kapitala, naši otroci so pa že štiri leta brez rednega šolskega pouka; zadnje leto sploh razun veronauka ni bilo nič šole. Zakaj moramo ravno mi to trpeti? Pravi se, da za učiteljsko moč ni dobiti hrane. Zakaj se pa v občini toliko rekvirira? Ali ne bi šolska oblast, ki je ob enem nadzorovalna oblast za prehrano, mogla odrediti da se pusti v občini potrebna množina živeža? Prvi november se bliža. Šolska oblast, zgani se in poskrbi nam za dobro učiteljsko moč, ki bo po možnosti zamujeno nadomestila. Mera zapostavljanja je polna. Če se za druge šole dobi učiteljsko osebje, mora se dobiti tudi za našo! — Rečan.

Sv. Martin pri Velenju. Dne 20. t. m. priredi „Bralno društvo“ v St. Martinu pri Velenju v prostorih „Društvenega doma“ ob 3. uri popoldne gie

daljško igro: Turski križ [v 4 dejanjih] Med odmorom petje, po kočani igri prosta zabava. Priidite!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega, izvirnega molitvenika še Slovenci do sedaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svoje-mu ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji, kakršnih dosedaj še ni bilo v slovenski nabožni književnosti. Premišljevanjem sledi veliko število zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovemu, štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Ob koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v bolezni, za bolnika, za umirajoče in za rajne. Novo knjigo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Jugoslavija Jugoslovanom. Knjižica, ki se je tako priljubila našemu ljudstvu, se zopet dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Cena s poštnino vred 50 vin. Slovenci, sežite pridno po njej!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnega, izvirnega molitvenika še Slovenci do zdaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svoje-mu ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji. Tu je nakupičenih nebroj zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovemu, štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Ob koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v bolezni, za bolnike, za umirajoče in za rajne. Novo knjigo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Družbine bukvice za dekleta. Spisal Rožman Jožef, pokojni nadžupnik konjiški. Ko so Marijine družbe bile pri nas še popolnoma nepoznane, je preblagi in goreči nadžupnik Rožman v Konjicah iste upeljal že za vse stanove. Za dekliško Marijino družbo je izdal tudi poseben molitvenik, ki se odlikuje po krasnih naukih in izbranih molitvah za Marijine družbenice. Kot vnet dušni pastir je poznal srca in potrebe Marijinih družbenic, zato je pa znal tudi pri sestavi molitvenika ubrati pravo struno. Knjižica se je družbenicam tako prikupila, da je doživela že 13. natis. Ker so pošli zdaj vsi molitveniki za Marijine družbenice, zato tega posebno priporočamo. Gotovo ne bo nikomur žal, ki si ga bo naročil. Cena s poštnino vred 6 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Križev pot za vojni čas obsega res v srce segajoča premišljevanja o Kristusovem trpljenju. Poleg tega še ima knjižica veliko molitev za razne potrebe posebno pa toliko potrebne molitve za mir. Stane pa s poštnino vred 20 v komad. 50 komadov pa 8 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Kurent. Pogrešali smo doslej lista, ki bi pri-nesel v sedanjega časa mrko resnost nekoliko solnce veselja, zabave in smeha. Morda smo bili edini na-rod na svetu brez šaljivega lista. Da se ta vrzel za-maši, se je ustanovil konsorcij, ki izdaja humoristično-satiričen list „Kurent.“ Kurent je bil starim Slovanom bog veselja, plesa in smeha, v narodni prav-ljici pa je popotnik, ki ima čudovite gosli. Koder ho-di po svetu in kjer zaigra na svoje čudovito godalo, pleše vse, staro in mlado, ter ne more prenehati, dok-ler pojejo njegove gosli. Tako naj gre tudi naš „Ku-rent“ po svetu, potuje naj po vsej Jugoslaviji, kjer biva naš narod. Njegove gosli naj vzbujajo veselje, in od veselja naj plešejo vsi, ki so dobre volje. Ima-jo pa Kurentove gosli tudi satirično struno in na to struno brenka „Kurent“ našim neprijateljem, ki naj plešejo v onemogli jezi, dokler ne omagaajo. Posrečilo se je pridobiti za sotrudnike lista vse najboljše hu-moristične pisatelje in risarje, tako da se „Kurent“ uspešno kosa s podobnimi listi drugih narodov. Ker „Kurent“ že izhaja ter se je po svoji izborni vsebini povsod priljubil, priporočamo, da si ga naroči vsaka slovenska družina. Zahtevajte „Kurenta“ po vseh go-stilnah, brivnicah, kavarnah itd.

Št. VII 537/18

Prostovol na sodna dražba nepremičnin.

C. kr. okrajno sodišče v Ptuj odd. VII proda po prošnji lastnikov Alojza Milara in Oge Gregorčič na javni dražbi sledeče nepremičnine:

I. vl. št. 1 k. o. Majber; 22 pašnik ar 40 21, 24 njiva ar 7 16, 26 pašnik ar 30 96, 31 pašnik ar 63 75, 33 hosta ar 60 24, 34 travnik ar 19 82

II. vl. št. 8 k. o. Majber; 18 travnik ar 12 52, 19 hosta 6 33, 20 travnik 13 31, 21 pašnik 44 62

III. vl. št. 2 k. o. Majber; 3 travnik ar 08, 4 stavbišče ar 15 55, 5 pašnik ar 11 25, 36 travnik in pašnik 341 76, 39 pašnik 24 96, 40 njiva 30 75, 42 njiva 25 84, 43 pašnik 3 40, 45 travnik 9 9. Skupna vzmera ar 06 86. Izklicna cena 100.00 K.

Dražba se bo vršila dne 24. oktobra 1918

dopo dne 0. uri na licu mesta v Majberku. Penudbe pod to ceno se ne sprejmejo. Na prošnjo zavaranim upnikom ostane njih zasebne pravice brez oziroma prodajne cene, dražbene pogoje je vpogledati pri podpisnem sodišču izba št. 17 ali 13.

C. kr. okrajna sodnja Ptuj, odd. VII., dne 23. oktobra 1918.

sti razdeljena, se je živina zmanjšala: mlade kivali pod 1 letom za 187.000 glav ali 11%, junci čez 1 leto 2000 ali 41%, telice čez 1 leto 42.700 ali 46%, eno do dveletni mladi volji 30.000 ali 57%, povprečno živali, ki se rastejo, za 33%. Starejša živina pa se je zmanjšala: Krave 31.000 ali 11%, dve- in triletni volji 14 tisoč ali 31%, čez triletni volji 34.000 ali 51%, skupaj odrasle živine za 79.000 glav ali 20%. Odrasla živina je torej padla za eno petino, mlada živina za eno tretjino.

Danes šteje dežela še 552.000 glav govedi, po priliki toliko, kakor o priliki prvega štetja živine na Štajerskem leta 1857. Ta živina se razdeli na 125.000 vinorejcev. Povprečno prieta torej na vsakega živinorejca dve govedi.

Ravnatelj Schneider trdi, da je število živine pri srednjih in veleposestnikih padlo za 33—66%, doim so mali posestniki, ki so imeli v začetku po eno ali dve glavi, ostali pri starem.

Povprečna teža zaklanih govedi na Štajerskem je znašala leta 1916 455 kg (zaklanih 102.729 glav), leta 1917 375 kg (zaklanih 218.770 glav), leta 1918 v januarju 340 kg, v februarju 300 kg, v marcu 260, v aprilu 260, v maju 280 in v juniju 260 kg. Povprečno v šestih mesecih 113.646 glav s povprečno težo 280 kg. Povprečna teža oddane živine je torej padla od leta 1916 na 1917 za 18%, od leta 1917 na 1918 pa za 21%, ali od leta 1916 do leta 1918 za 39%. Danes dobavlja za skupno armadno potrebo Ogrska dve tretjini in Avstrija eno tretjino klavne živine. Vzlic temu mora Štajerska dobaviti mesečno 20.000 glav, za potrebe dežele in vojaštva, med tem 3000 za vojaštvo izven dežele. Pri oddaji se pa danes ne računa več po številu glav, ampak po teži, pri čemur se računa 280 kg za živo težo živine. Posestnik, ki mora oddati dve glavi živine, mora oddati 560 kg žive teže.

V deželi je danes še 33.000 volov. To število se mora na vsak način ohraniti. Dve- do triletni volji so v različnih okrajih padli za 2—70%, eno- do dveletni volji od 36—74%.

Krav je še 250.000. Ravnatelj Schneider je izračunal, da je potrebno v deželi najmanj 3.582.750 hi mleka na leto. Za to pa je treba 200.000 krav. Moglo bi se torej oddati še 50.000 krav, 33.000 volov, ki se domačeste z mlajšimi, in 10.000 druga živine, skupaj 93.000 glav ali 8000 na mesec. Po tem računu bi torej, mogla Štajerska pokrivati ravno še eno leto svoje lastne potrebe.

Ravnatelj priporoča končno, naj se oddaja le starejša, odrasla živina, a mlada živina naj se šteje; starejša živina je težja in izda več nego mlajša, a tudi meso starejše živine je redilnejše.

Ravnatelj Schneider, ki je brezdvomno veljal v svoji stroki, nam je tu podal sliko o stanju živine v deželi, ki je vse prej kot razveseljujoča. Saj se to že nazviti in dejstva, da je teža klavne živine padla od leta 1916 do leta 1918 na celih 39%. Iz tega sledi, da imamo samo še mlado živino. Ako ravnatelj Schneider priporoča, naj bi se oddajala samo starejša živina, potem je to udarec v vodo. Saj on sam priznava, da starejša živina sploh ni več. Vsaj pri malih in pri srednjih posestnikih ne. Vsekakor pa bi bilo želeli, da ravnatelj Schneider naroči svojim nakupovalcem živine, naj štedijo z mlado živino; saj ravno ti gospodarijo po hlevih naših kmetov. Kakor svinja s mehom. Saj se pa na to še povrnemo.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču napreduje umikanje nemških armad v vedno večjem razseju. Vnevič so se umaknili zahodno od važnega železniškega križišča Douay, severovzhodno od mesta Cambrai, kjer so četverospornostne čete prodrle tik do mesta Valenciennes, ki je oddaljeno od belgijske meje komaj dobrih 40 kilometrov, ter končno južno od mesta Laon, kjer so izpraznili v tej vojni tolikokrat imenovano važno gorovje Chemin des Dames, za katero so bili preliti potoki krvi. Umaknili so se tudi severovzhodno od Reimsa ob izlivu Aisne v Marno med krajema Berry au Bac in južno od kraja Vouziers. Severnozahodno od Verduna med rekama Aisne in Mozo so pa vplamteli novi hudi boji, v katerih napadajo ameriške čete nemške postojanke. Nemci se umikajo tudi na tem delu fronte.

Na drugih bojiščih.

Na srbskem bojišču se umikamo na dveh smerah, in sicer ob reki Moravi navzgor, kjer se srbske čete naselje Nis ter v smeri proti Novom-pazarju, kjer se srbske-francoske čete naselje Priština ter Mitrovico. Umikanje naših čet je vsled napadov četah četi zlasti na ozemlju mesta Reč v vzhodni Črni gori zelo oteženo. — Na albanskem bojišču se umikamo v smeri proti Tiranu. Spovražne čete se še nahajajo na desnem bregu reke Shkumbi. — Belgarije so angleško-francoske čete že zasedle. V času med 15. in 30. septembrom so vjele 90.000 Bolgarov, med temi 1600 častnikov ter vplenile 2000 topov. Med vjetimi častniki se nahaja 5 generalov.

Politične vesti.

Avstrijska državna zbornica. Petkova seja državne zbornice ni nudila razven govora nemškega socialnega demokrata dr. Schacherla, ki je govoril o znanem slučaju, ko je stotnik Wolfgang dal umoriti štajerskega rojaka desetnika Tušaka, ter o kazenski razpravi zoper pomorščake v Kotoru, nobenih posebnih zanimivosti. Zbornica je bila tako slabo obiskana da je bila komaj sklepna. Med italijanskimi poslancema Bugatto in Conci je prišlo do ostrega spora in prerekanja. Prvi je namreč zatrjeval, da so avstrijski Italijani edini narod v Avstriji, ki se ne odreka pripadnosti do naše države, dočim sta italijanska poslanca Conci in Gasser zahtevala, da naj bo Wilsonovo načelo o pravici samoodločevanja narodov veljavno tudi za avstrijske Italijane, ki si ravno tako žele neodvisnosti, kakor drugi avstrijski narodi. Ko je še zahteval Nemeč Kraft pravico samoodločevanja avstrijskih Nemcev, je bila seja zaključena. Prihodnja seja 22. oktobra.

Parlamentarci pri cesarju. Minulo soboto je cesar sprejel v Baden u pri Dunaju v avdienci 33 parlamentarcev vseh državnozborskih strank. Za Jugoslovane je bil klican k cesarju dr. Korošec, za Čeha posl. Fiedler, Tašar, Hruban in Stanek, za Poljake Tertil, Löwenstein in Branerowzky. Poslanci so bili pri cesarju v skupinah po svojih strankah in narodnostni pripadnosti. Prvi so bili sprejeti Čehi, ki so ostali pri cesarju pol ure. Tekom avdience so govorili vsi štirje zastopniki Češkega Svaza, ki so cesarju naglašali zahteve češkega naroda. Cesar je stavil na poslance različna vprašanja, na kar so tudi ti takoj odgovorili. Po svojem sprejemu so se češki poslanci na kratko razgovarjali z dr. Korošcem. Dr. Korošec je cesarju obširno razvijal jugoslovanski program. Cesar je invajanja dr. Korošča poslušal z velikim zanimanjem ter stavljal epetovana vprašanja. Pogovor je nanasel tudi na sedanje parlamentarne razmere ne da bi se spustil v bodoče dogodke. Ukrajinci so cesarju izrekli zahtevo za združenje vseh Ukrajincev monarhije v skupni državi. Iz med Poljakov je posl. Tertil poslušal cesarja, da je odločitev zaradi Poljske stvar vsesкупnega poljskega naroda. Parlamentarci so debili utih, da je bil zelo upapolnega razpoloženja. Iz tega sklepajo, da se optimistično naziranje cesarja opira na poznanje okoliščin, ki jih splošno ne pozna. Cesar je prosil poslance, naj delajo na to, da se kriza premaga. V tem smiru se je obrnil posebno na nemške poslance. Mnogo se je goverilo, da ministriški predsednik so botnima sprejemom ni prisestoval. Na likvidacijske vlado ni misliti, dekler Čehi in Jugoslovani nočejo poslati svojih zastopnikov v ministatvo.

Nemci še vedno niso prišli k pameti. V uradnem poročilu o sprejemu poslancev pri cesarju je rečeno, da so nemški poslanci priporočili cesarju, da se za sedaj ne sme niti začeti s pripravami za esnutje narodnih držav, temveč, da se ima ves kompleks teh vprašanj vršiti šele po mirovni konferenci. . . . Razumemo, kaj gospodje hočejo. Naj se le kenča mirovna konferenca, a potem nam porečejo: »Čakaj osel, da zraste trava« in začela se bo stara lajna: Nemci gospodje, Slovani hlapci. Teda mi ključemo tem gospodom: Prišli ste prepozno! Tako se ne gremo! Vodili ste nas dovolj dolgo za nos! Tako ne pojde več! Bil bi pa že skrajni čas, da tudi Nemci in njih voditelji spoznajo, da s tako igre petiča noja škodujejo le sebi.

Avstrijci pa taki. Nemški poslanec Kraft je v petkovi sei avstrijske državne zbornice stavljal predlog, naj se nemški del Avstrije kot zvezna država pridruži Nemčiji. Gotovi nemški poslanci torej komaj čakajo, da bi se Avstrija razdružila in razdelila in da bi prišli tje, kamor jih je vedno vleklo srce v naročje Velike Nemčije. In ti ljudje se bili take drzai, da so vedno zatrjevali, da je nemški naređ v Avstriji edini državo-vzdrževalni narod. Dočim »Štajerci« še vedno trompeta slavo Nemcom, češ, da so najmočnejša opora enotne in edinstvene Avstrije, pa se že odpravljajo iz Avstrije, ne same Vsenemci, ampak že tudi velik del nemških nacionalcev. Pa naj kdo reče da to niso peštrivovalni in vztrajni Avstrijci.

Češka država. Predsednik državnega zbora poslanec Tušar pise v »Dělnickih Listy«: Češka država se mora ustanoviti s češko vlado na čelu. Pri mirovni konferenci se bodo zastopniki te vlade vsedli za zeleno mizo. Tama se odloči o usodi in organizaciji sveta. Šele ko bomo imeli te vlade, bo megeče razpravljati o likvidaciji Avstrije. Pri tem bomo sodelovali tudi in po svoji dolžnosti.

Ustanovitev ruskega kraljevinega Sveta. Dne 14. t. m. so se vršile na Dunaju posvetovanja glede ustanovitve Narodnega Sveta za Rusino, življenja v avstrijsko-ogrski državi. Sklepi so, da se skličejo zaupniki Rusinov na dne 19. t. m. v Svov. Kjer si bodo ustanovili Narodni Svet. In to imel nalogo, da bo izpeljal pravico samoodločevanja Ukrajincev v Rusko državo.

Madžari proklamirajo svojo neodvisnost. Držajski politični krogi so dobili zaupno obvestilo, da se vršijo na Madžarskem vse priprave na proklamacijo neodvisne madžarske države s lastno armado. Tozadevna dela bodo končana v najkrajšem času. Nekako okrog 13. oktobra se bo izvršila tozadevna proklamacija.

Neodvisnost Ogrske. — Po poročilih iz Budimpešte je v sei ustave stranke iz leta 1848 dne 11. oktobra interpeliral poslanec Györfy ministrskega predsednika v zadevi spremembe razmerja med Avstrijo in Ogrsko ter ga vprašal, ali je vprašanje glede samostojne Ogrske s kraljem že na čistem. Wekerle je odgovoril, da se sme Ogrska urediti za popolnoma samostojno v političnem in gospodarskem oziru ter tudi glede brambe. To željo je izrazil tudi vladar, kateri je že pred nekaj časa soglašal s tem načrtom, da, še celo se sme reči, da je bil to načrt kralja samega. Wekerle je mnenja, da bo tozadevna jamstva prinesel s seboj vsak njegov naslednik.

Ogrsko ministarstvo odstopilo. Po poročilih iz Dunaja je dne 10. t. m. sprejel naš cesar v posebni avdienci ogrskega ministrskega predsednika Wekerle in celo vrsto vodilnih ogrskih politikov. Po avdienci se je dr. Wekerle izjavil, da je baje podal odstanko celega ministarstva. Govori se, da bo poverjena sestava novega ministarstva grofu Karolyju in da bo novo ministarstvo koalicijsko ministarstvo ter bo sestavljeno iz vseh ogrskih strank. Uradno potrjeno še niso te vesti.

Spor med Rusijo in Nemčijo. Razmerje med Rusijo in Nemčijo je postalo jako napeto in izključeno ni, da utegne nastali konflikt med obema državama dovesti do resnih posledic. Ruski poslanik v Berlinu, Joffe, je izročil nemškemu zunanjemu uradu ostro noto, v kateri ruska socialno-demokratska federativna republika protestuje proti rekvizicijam in evakuacijam na premoženju ruskega ozemlja, ki se izpraznjuje v mnogih krajih so Nemei prebivalstvo do cela oropali, tako da so ljudje iz strahu pobegnili v gozde. Rusija zahteva od nemške vlade za škodo polno odškodnino. Zdi se, da je nota priprava na nadaljne odločne korake.

Sprememba nemške ustave. Kakor znano, je sedaj imel pravico napovedovati vojno in sklepati mir izključno nemški cesar sam. Po poročilih iz Berlinu se bo v bližnjih dneh vršila v nemški zbornici razprava glede spremembe nemške ustave v tem smislu, da bo v bodoče glede napovedi vojne in sklepanja mira sodeloval tudi nemški zbor in ne samo nemški cesar.

Celo Hindenburg — odjenjuje. Iz informacij berlinskih krogov se javlja, da se ni stavila za mirovna ponudba Wilsonu samo z izrekanjem pritona maršala Hindenburga, marveč da jo je v govoru smislu povzročil sam. Z maršalovo intervencijo soglašala popolnoma tudi Ludendorff.

Vsenemci zoper mir.

V Nemčiji so Vsenemci začeli s prastno in hrupno demonstrirati zoper mir. Njihovi listi, zlasti »Deutsche Zeitung«, imenujejo odgovor sedanje nemške vlade Wilsonu pismo sramote. Vsenemci so že tudi stopili na ulice, da ugovarjajo zoper sklep miru. Kaj radi se zbirajo pri Hindenburgovem spomeniku, pri takozvanem železnem Hindenburgu. Kakor poroča socialističen list »Vorwärts«, se demonstracij v velikem številu udeležujejo nemški oficirji. Namen Vsenemcev je, vreči sedanjo nemško vlado ter upeljati vojaško diktaturo, ki bo nadaljevala vojno.

Tedenske novice.

† Šlik Alojz. Umrli je pri Malinedelji 8. g. kaplan Alojz Šlik. Pogreb bo v sredo ob 10. uri predpoldne. Pokojnik je poprej služil kot kaplan pri Sv. Andražu v Slov. gor. Bil je vnet dušni pastir in navdušen norodnjak.

† Nadškof Ireland. Pri Sv. Pavlu v Minnesoti v Zruženih državah Severne Amerike je umrl v 80. letih starosti 80 let tamošnji nadškof in učenjak svetovnega slovesa, Ireland, Rodom Irela, je kot škofski škof zapustil »otok mučenikov«, kakos se zove Irela in se s svojimi starši preselil v Ameriko. Nadškof, deček je že v svoji mladosti zbudil pozornost učiteljev. Srednje šole je obiskoval v St. Pavlu, bogoslovne študije pa v Franciji. Deloval je kot kaplan v St. Pavlu, kjer je bil tudi posvečen za pomožnega škofa, leta 1888 je pa bil imenovan za nadškofa v St. Pavlu. Njegova zasluga je ustanovitev katoliškega vseučilišča v Washingtonu. Nadškof Ireland je bil plodonosen pisatelj in velik učenjak. Njegovi učenjski spisi so vzbudili pozornost in občudovanje učenjakov novega in starega sveta, bil je šifra in pomoč katoliške Cerkve in je mnogo pripomogel na oživitvi katoliške Cerkve v Ameriki.

Narodni davek. Evdoka Ivan Veselji 8. avgusta v Ormožu je vpskalo kot narodni davek Narodnemu Svetu znesek 2000 Kč. Da bi imela ta velozaslusna in pozitivna tvrdka mnogo posnemovancev, — Kfopod ravnatelj Ivan Hribar je vpskal Narodni Svet kot narodni davek znesek 1000 Kč ter spomnil ta svoj

prispevek s sledečim dopisom: „Narodni Svet je najvišja naša instanca. Ako naj se držim ideologije, katere smo se privadili takom sedanje vojne, nazval bi ga: naše vojno ministrstvo. Saj ima voditi borbe našega naroda za njegova prava, za svobodo, samostalnost in neodvisnost. (Ta skrb mogoča je le, ako Narodni Svet razpolaga z onim, kar je že nekdanji vojskovodja Montecucoli proglasil za glavno možnost vojskovati se. Denar je to, denar in zopet denar! Kje naj ga pa Narodni Svet vzame? Vojnih posojil ne more razpisovati, davkov ne sme pobirati. Naj mu torej narod psoja sam od sebe; naj mu plačuje davke prosto-vojnino.“ — Požrtvovalni gospod, ki ne bo biti imenovan, je spadal Narodnemu Svetu kot narodni davek znesek 9000 K. — Neimenovan postal nadalje 30 K. Penzionajta!

Darovi. Vft. g. Ivan Gorišek, župnik na Gorah pri Benki, je daroval 100 K za sklad Slovenske Kmetijske Zveze in 100 K za Narodni Svet.

Vojaske oprostitve. Domobranski minister je napisal napram nekaterim poslancom, da bodo 40letni pod vsakim pogojem še letos odpusteni iz vojaške službe. Kar se tiče preklica oprostitve, bo vsekakor treba, v gotovi izmeri vpoklicati oproščene, kar se pa ne bo zgodilo po letnikih, marveč individualno.

Oddaja krompirja za leto 1918. Iz Slov. gorice nam pišejo: Od a. kr. prehranjevalnega urada za okraj Maribor so došli na občine predpisi za oddajo krompirja. Predpisane množice so neverjetno visoke ter baje izračunane po poskusnem kopanju, katero je izvrševal tukaj neki davčni uradnik. Znano je, da je letos neprenehoma lilo in dež je premočil zemljo prelo globine vseh koreninskih sadežev; posledica temu je gniloba, ki je napadla deloma, tuintam pa popolnoma krompir. Skoraj brez preneha je deževalo ves mesec september, torej po izkušnih kopavcih, ki s svojimi številkami torej na govorijo resnice. Najhuše pod gnilobo pa trpijo kraji, ki so imeli razen vednega dežja še povrh povodnji, katerih slabe posledice ne ostanejo le v dolini, kajti pritisk vode gre pod zemljo tudi v višje lege. Verjamemo, da se g. vodja našega prehranjevalnega urada trudi, omiliti in olajšati vsa postavna nam naložena bremena, morda nas usliši tudi pri sledečem predlogu: Izračuni naj se oddajna količina krompirja na podlagi popisa od žetev dobljenih zalog, kar naj izvede posebna komisija občinskih in če potrebno tudi oblastvenih zaupnikov. Seveda le pri znanih, večjih pridelovalcih. Znamo, da gre oblasti s časom slabo, isto tudi nam; vendar je ta korak najboljši.

Se enkrat: Rekvizicija živine. Od Sv. Križa pri Mariboru se nam piše: Rekviriranje živine je tu pri nas doseglo vrhunec nasilnosti in brezobzirnosti. Ljudem jemljejo živino, ki je za gospodarstvo neobhodno potrebna; vsako prisilno rekvizicijo spremenjajo kletev, jeza, grožnje, slaba volja; rajši vidijo vsakega drugega človeka pri hiši, kakor rekvizitorja. Ljudje so se neprenehoma pritoževali, kako nasilno se ravna v tem oziru. Mnogo glasov se je slišalo, da dotični — postavno pooblaščen — rekvizitor gleda jako marljivo tudi na žep nekega drugega... Za koristi kmeta pa seveda kot znan vsenemec nima nobenega smisla. Ker vemo, da pri nas, zlasti v mariborskem okrajnem glavarstvu, plava vse v vsenemškem morju, se ne čudimo takemu brezobzirnemu postopanju. Ugledni in imoviti odborniki občine Sv. Križ so po resnem prevdanku v javni občinski seji poslali na naslov c. kr. okrajnega glavarstva sledeči priziv: „Ker se je število živine v občini Sv. Križ znižalo vsled brezobzirnih rekvizicij na 38% poprejšnjega stanja, je resno ogrožen gospodarski obstoj te občine. Vsled tega vlagamo enoglasen protest proti vsakemu nadaljnjemu rekviriranju živine, zlasti z ozirom na to, ker vidimo, da se je v naši občini neprimerno strožje postopalo, kakor v drugih občinah, zlasti lipniškega okraja. Ker je že dovolj ljudi in živine uničenih po vojni in je v vsakem oziru naša občina vedno storila svojo domovinsko dolžnost, pri nadaljevanju vojne pa preti pogin živinoreji in celotnemu gospodarstvu, zahtevamo, naj se na višjih mestih vse ukrene, da se doseže mir, ker le v miru vidimo edino rešitev iz sedanjega groznega stanja.“ Podpisi župana in občinskih mož. In kaj se je na to storilo od strani c. kr. okrajnega glavarstva? Vrana vrani ne izkljuje oči. Dotični rekvizitor zdaj leta od kmeta do kmeta, da bi se mogoče zasledil kak repič živine več, kakor je bilo zapisano v pritožbi občinskega odbora. Prvi dan pride sam prijazen — glad in žeja omehča tudi živinske rekvizitorje — drugi dan pa pošlje kakega vojaka,

da kmetu rekvirira dotično živino. Ker je občinski urad poslal na naslov c. kr. okrajnega glavarstva spomenico, v kateri zahteva, da se popolnoma preneha z rekvizicijo živine, „visoke“ oblasti pa vključ temu naprej rekvirirajo našo živino, spoznavamo v tem postopanju, da se hoče slovenskega kmeta na vsak način uničiti.

Vse slovenske občine, storite enake korake!

Rekvizicija živine v ptujem okraju. Dopis iz Ptuja: Nek gospod, ki ima pri rekviziciji živine veliko besedo, se je tako-le izrazil: „Ich lasse die Leute (in der Stadt) nicht verhungern, sollen lieber die draussen krepieren.“ To se pravi slovenski: „Ne pustim, da bi ljudje (v mestu) od lakote pomrli, rajše naj zunaj na deželi pocrkajo.“ Zato se torej živina tako neusmiljeno rekvirira, da ljudje v mestu od lakote ne poginejo? Tisti gospod v mestu naj bo kar potolažen! Kmalu ne bo več kaj za rekvirirati. Ljudje bi v mesto peljali to in ono, pa ne morejo, ker ni vprežne živine. Koliko sadja letos zagnije, ker nikogar ni, da bi ga peljal v mesto! Njive bodo letos še manj pognojene, pridelki bodo zopet bolj pišli. Po-

znam posestnika, ki je pomladi krompirju le deloma pognojil. In tam, kjer je pognojeno, je lep krompir, ostali pa slab. Vse gre na nič in pod nič in gotovi gospodje kmetu to še privoščijo, samo da imajo sami kaj jesti. Tega pa ne umejo, da bodo s kmetom tudi sami uničeni.

Za slovenske šole v Mariboru so nadalje darovali: ing. Franjo Pahernik, veleposestnik v Vuhredu, 1000 K; Juro Zidanšek v Mariboru 10 K; poročnik Franc Luknar nabral v veseli družbi v vinarni Kletarske zadruge v Ormožu 70 K; upravn. „Slov. Naroda“ 500 K; dr. Urban Lemež, odvetnik v Slov. Bistrici, 20 K; Franc Korošec, trgovec v G. Radgoni, 1100 K; Benedikt Poniž v Rihtenberku 20 K; M. Pahernik, veleposestnik v Vuhredu, 1000 K; Franc Šiber, nadučitelj v St. Juriju ob južni žel., za povodom obnega zbora Ljudske knjižnice izdražbano verico 120 K; Lina Kamenski v Dobrni pri Celju 30 K; Josip in Anka Mešiček, nadučitelj in nadučiteljica v Sevnici, 100 K; nadučitelj Zunkovič v Mariboru 100 K; gđ. Olga in Vera Bračič v Mariboru kot prebete igre v St. Vidu pri Planini 250 K; zbirka knjig Slobodnik v Mariboru 239.76 K; zbirka dijaka Karla Kralj v St. Petru pod Sv. gorami 201.24 K; županstvo v Litiji, dar Ane Jug iz Litije 50 K; dr. Karba, lekarnar v Kamniku, 50 K; Robert Senica, nadučitelj v St. Petru v Savinjski dolini, nabral v veseli družbi 50 K; upravništvo „Slov. Naroda“ 94 K. — Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blagajnik Franc Pišek, Narodni dom). — Šolski odsek.

Slovenski odbor za vojne invalide v Pragi prosi, naj se mu pošiljajo prečitani časniki na naslov: Gerveny križ, Praga, III., Maltezske namesti. Mihtarplflege. Poština prosto. Naj stori vsak rodoljub svojo moralno dolžnost!

Iz politične službe. Okrajni komisar v Konjicah, dr. Ernest Mayrhofer je pošlican v namestništvo v Gradec; namestniški konceptni praktikant dr. Franc Bratina je pa premeščen v Konjice.

Iz poštne službe. Poštarica Marija Pernat v Pilštanju je premeščena v Hrastnik.

Poštni promet s Srbijo omejen. Zasebnoblagovni poštini promet s Srbijo se je ustavil. Vojnopoštini zavojni promet ostane še nadalje, izvzemši etapne poštne urade Mitrovico na Kosovem, Novibazar, Sienice in Vučitrn.

Poštni promet z Albanijo ustavljen. Zasebni poštini promet z Albanijo, izvzemši Skader, je ustavljen.

Dopisi.

Sv. Jurij ob Pesnici. Slovenski mladenič, poddesetni Ivan Ledinek, je dobil srebrno svetinjo II. vrste.

Celje. Vsled takozvane španske bolezni so vse tukajšnje šole zaprte do 3. novembra.

Braslovče. Po smrti je bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno Ort Anton, po domače Matijev Tonček. Kolajno pa je kot spomin na padlega brata prejela njegova sestra Marija Ort v Malih Braslovčah. Čast padlemu junaku!

Marija Reka. Nova bolezen, nekaka influenza, je začela tukaj hudo gospodariti. Po nekaterih hišah jih obleži kar nenadoma po dvoje, troje, četvero in še več. Ne dela razločka med mladimi in starimi in kdor ni zadosti previden, pa se prehladi, dobi pljučno vnetje, potem je izgubljen. To se je pripetilo med drugimi tudi 10letni šolarci Antoniji Urankar, ki smo jo dne 2. t. m. pokopali. Bil je vrlo priden otrok, ljubljen doma in v šoli. Potrtim staršem in njihovim domačim sožalje! Ti pa, dobri otrok, gotovo uživaš plačilo v nebesih!

Marija Reka. Po vseh šolah v bližini se je že pričel reden šolski pouk, tukaj pri nas pa še ne vemo, ali bomo dobili učiteljsko moč ali ne. Leta 1914 smo dobili v jeseni izbornega učitelja v osebi g. Fr. Zrimška. Vojna pa tudi njemu ni prizanesla. Na spomlad 1915 so ga klicali najprej k vojaškim vajam, kjer so ga spoznali za nesposobnega in poslali nazaj domov. A kmalu je dobil zopet poziv. Vse prošnje so bile zaman. Mož je bil sicer nekoliko bolhnav, na šoli edina učna moč, ker je šola enorazrednica; njegovo delovanje v šoli je bilo pohvaljeno kot izborno: nič ni pomagalo! Moral je odriniti na fronto, od koder se ni več vrnil. Tako se je izgubilo šolsko leto 1914-15, ne da bila šolska oblast skrbela za nadomestilo. Leta 1915-16 je bilo v zimskih mesecih nekoliko pouka, ki se je na spomlad prenehal, ker je šolska oblast skoparila z nagrado. V jeseni smo dobili suplenta, ki pa je imel z aprovizacijo in raznim popisovanjem več posla nego s šolo, dokler tudi on ni odinil k vojakom in je mesto šolskega vodje ostalo zopet nezasedeno. Tako je z letom 1914 prenehal red na naši šoli in traja to že štiri leta. Z ogromnimi žrtvami smo postavili šolsko poslopje, občina se je morala zadolžiti in še sedaj moramo poleg šolskih doklad plačevati obresti od neplačanega kapitala, naši otroci so pa že štiri leta brez rednega šolskega pouka; zadnje leto sploh razum veronauka ni bilo nič šole. Zakaj moramo ravno mi to trpeti? Pravi se, da za učiteljsko moč ni dobili hrane. Zakaj se pa v občini toliko rekvirira? Ali ne bi šolska oblast, ki je ob enem nadzorovalna oblast za prehrano, mogla odrediti da se pusti v občini potrebna množina živeža? Prvi november se bliža. Šolska oblast, zgani se in poskrbi nam za dobro učiteljsko moč, ki bo po možnosti zamujeno nadomestila. Mera zapostavljanja je polna. Če se za druge šole dobi učiteljsko osebje, mora se dobiti tudi za našo! — Rečan.

Sv. Martin pri Velenju. Dne 20. t. m. priredi »Bralno društvo« v St. Martinu pri Velenju v prostorih »Društvenega doma« ob 3. uri popoldne gle-

daljško igro: Turški križ [v 4 dejanjih.] Med odmerom petje, po končani igri prosta zabava. Pri-
dite!

Marija, žalostna Mati. Premišljevanja in molitve. Spisal dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru. Mirno lahko trdimo, da tako popolnoma, izvrjnega molitvenika še Slovenci od sedaj nimamo, kakor je ta. Pisatelj, neumorni organizator slovenskega ljudstva, se je v resnici potrudil podati svojem ljudstvu nekaj dobrega. Knjiga vsebuje v prvem delu osem obširnih premišljevanj o Žalostni Materi božji, kakršnih dosedaj še ni bilo v slovenski nabožni književnosti. Premišljevanjem sledi velike število zlatih pobožnosti v čast Žalostni Materi in v čast trpljenju Jezusovemu, štiri sv. maše in zbirka splošnih molitev in pobožnosti. Ob koncu je g. pisatelj še dodal razne molitve v boleznih, za bolnika, za umirajočega in za rajne. Novo knjigo prav toplo priporočamo. Cena s poštnino vred K 6.50. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Jugoslavija Jugoslovanom. Knjižica, ki se je tako priljubila našemu ljudstvu, se zopet dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Cena s poštnino vred 50 vin. Slovenci, sežite pridne po njej!

Družbine bukvice za dekleta. Spisal Rožman Ježek, pokojni nadžupnik konjiški. Ko so Marijine družbe bile pri nas še popolnoma nepoznane, je preblagi in goreči nadžupnik Rožman v Konjicah iste upeljal že za vse stanove. Za dekliško Marijino družbo je izdal tudi poseben molitvenik, ki se odlikuje po krasnih naukih in izbranih molitvah za Marijine družbenice. Kot vnet dušni pastir je poznal srca in potrebe Marijinih družbenic, zato je pa znal tudi pri sestavi molitvenika ubrati pravo struno. Knjižica se je družbenicam tako prikupila, da je doživela že 13. natis. Ker so pošli zdaj vsi molitveniki za Marijine družbenice, zato tega posebno priporočamo. Gotovo ne bo nikomur žal, ki si ga bo naročil. Cena s poštnino vred 6 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Križev pot za vojni čas obsega res v srce segajoča premišljevanja o Kristusovem trpljenju. Poleg tega še ima knjižica veliko molitev za razne potrebe posebno pa toliko potrebne molitve za mir. Stane pa s poštnino vred 20 v komad. 50 komadov pa 8 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Posvetitev družin presv. Sreca Jezusovemu je naslov novi knjižici, ki obsega kratko zgodovino te od papežev toplo priporočane pobožnosti in pa posvetivne molitve. Ob koncu je pridjana za duhovnike tudi molitev za blagosloavljanje kipov ali podob presv. Sreca. Knjižica se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane s poštnino vred komad 30 v, 100 komadov s poštnino vred 25 K.

Pesamezne številke „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ stanejo od 1. oktobra naprej v razprodaji 20 v, brez ozira na to, ali imajo 4 ali 8 strani!

Kurent. Pogrešali smo doslej lista, ki bi prinesel v sedanjega časa mrko resnost nekoliko solnce veselja, zabave in smeja. Morda smo bili edini narod na svetu brez šaljivega lista. Da se ta vrzel zamaši, se je ustanovil konsorcij, ki izdaja humoristično-satiričen list „Kurent.“ Kurent je bil starim Slovanom bog veselja, plesa in smeja, v narodni pravljici pa je popotnik, ki ima čudovite gosli. Koder hodi po svetu in kjer zaigra na svoje čudovito godalo, pleše vse, staro in mlado, ter ne more prenehati, dokler pojejo njegove gosli. Tako naj gre tudi naš „Kurent“ po svetu, potuje naj po vsej Jugoslaviji, kjer biva naš narod. Njegove gosli naj vzbujajo veselje, in od veselja naj plešejo vsi, ki so dobre volje. Imajo pa Kurentove gosli tudi satirično struno in na to struno brenka „Kurent“ našim neprijateljem, ki naj plešejo v onemogli jezi, dokler ne omagaajo. Posrečilo se je pridobiti za sotrudično lista vse najboljše humoristične pisatelje in risarje, tako da se „Kurent“ uspešno kosa s podobnimi listi drugih narodov. Ker „Kurent“ že izhaja ter se je po svoji izborni vsebini povsod priljubil, priporočamo, da si ga naroči vsaka slovenska družina. Zahtevajte „Kurenta“ po vseh gostilnah, brivnicah, kavarnah itd.

Štev. VII 537/18

Prestovoljna sodna dražba nepremičnin.

C. kr. okrajno sodišče v Ptuj odd. VII proda po prošnji lastnikov Alojza, Milana in Olgo Gregorič na javni dražbi sledeče nepremičnine:

I. vl. št. 1 k. o. Majberg 22 pašnik ar 40.21, 24 njiva ar 7.16, 26 pašnik ar 30.96, 31 pašnik ar 63.73, 33 hosta ar 60.24, 34 travnik ar 19.82

II. vl. št. 8 k. o. Majberk 18 travnik ar 12.52, 19 hosta 66.39, 20 travnik 13.31, 21 pašnik 44.62

III vl. št. 2 k. c. Majberk 3 stavbišče ar 1.08, 4 stavbišče 11.95, 5 hišno poslopje ar 11.25, 36 travnik in pašnik 341.76, 39 pašnik 24.96, 40 njiva 30.75, 42 njiva 25.84, 43 pašnik 3.40, 45 136.89. Skupna izmera ar 1036.86. Izkljena cena 100.000 K.

Dražba se bo vršila dne 24. oktobra 1918 popoldne ob 10. uri na licu mesta v Majberku. Ponudbe pod to ceno se ne sprejmejo. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njih zastavne pravice brez ozira na prodajne cene. Dražbene pogoje je vpogledati pri podpisnem sodišču izba št. 17 ali 13.

C. kr. okrajna sodnja Ptuj, odd. VII., dne 23. oktobra 1918.